

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10. ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶναι ἑτησίου — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

3 Σεπτεμβρίου 1878

Τόμος Ἑκτὸς

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ

Κ. Οικονομῆς

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα καὶ Πάτερ πολυπύθητε!

Μέλλων ἀπαντᾶν πρὸς τὴν προτέραν ἔλαβον καὶ τὴν ἀπὸ 27 Μαρτίου σεβασμίαν ὑμῶν ἐπιστολήν· οὕτως ὁ γηραλέος ὄκνος προλαμβάνεται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἀκαμάτου καὶ δραστηρίου μεγαλεπιβολίας. Δοξάζω τὸν Κύριον διὰ τὰ εὐαγγέλια τῆς εὐκαισιώτατης τῆ Ἐκκλησίας καὶ θεοδωρήτου ὑμῶν υγείας. Ὑγιαίνω κἀγὼ διὰ τῶν ἀγίων ὑμῶν εὐχῶν μετὰ τῶν περὶ ἐμὲ καὶ τοῦ φίλου ἐξαδέλφου, οἵτινες συνάμα πάντες μετ' ἐμοῦ καταφιλοῦσιν ἐγκαρδίῳ πόθῳ τὴν θυηφόρον ὑμῶν δεξιάν. Οὐδόλως ἀμφιβάλλω ὅτι διάγετε ἐν εἰρήνῃ ὡς Θεῶ συνόντες καὶ ταῖς ἱεραῖς ἀναγκώσεσιν «ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενοι», τὸ τοῦ Ψαλμωδοῦ, καὶ θεωροῦντες ἄνωθεν τὴν ρέουσάν τοῦ βίου πάροδον, πάντα παρασύρουσαν ὅσα μὴ ἐν τῇ μονίμῳ καὶ στερεῇ τῆς ἐναρέτου πίστεως πέτρα ἐπωκοδόμῳνται. Πόσον ἐπεθύμησα τὴν ἱερὰν σου θέαν, πάτερ ἰλαρώτατε, καὶ τὴν γλυκυτάτην προσλαλίαν! ἀλλὰ τὰ ὄρη τὰς Κυνουρίας ἀπέχουσι μακράν. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων μανθάνετε τὰ καθ' ἡμᾶς. Εἰς τὸν Αἴωνα ἔδετε καὶ τὸν εἰς τὸν μακρὴν Κολοκοτρώνην ἐπιτάφιον, περὶ οὗ τοσοῦτον φιλικῶς καὶ φιλανθρώπως ἐκρίνατε. Λάβετε μετὰ τῆς παρούσης μου καὶ ἀντίτυπον τοῦ λόγου χωριστὸν, ἵνα μὲν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ παρ' ὑμῖν, μνήμης χάριν. Χθὲς ἐξεφρονήθη καὶ ἕτερος εἰς τὸν αἰόδιμον Σελλασίας, μεταστάντα πρὸς τὰς αἰωνίους μονάς. Ἀπέκειτο καὶ τοῦτο τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ, τὰ πάντα ποιοῦντι καὶ οἰκονομοῦντι κατὰ τὴν ἄβυσσον τῶν θείων αὐτοῦ κριμάτων, περὶ ὧν εἶπεν ὁ προφήτης «ἀπὸ τῶν κριμάτων σου συνεφροβήτην.»

Ἡ ἀνοιξίς παρ' ἡμῖν ἤλθε ψυχρὰ, καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς νομίζω, παρ' ὑμῖν, ὡς ὀρεινοτέροις. Οὐδὲν ἐντεῦθεν νεώτερον· καὶ τὰ παλαιὰ πεπαλαιώται. Ζητῶ καὶ αὐθις καὶ πολλάκις τὰς θεο-

πειθεῖς ὑμῶν εὐχὰς, καὶ μένω διὰ βίου

Τῆς ὑμετέρας Σεβασμιωτάτης πανιερότητος
Τῆ κ' Ἀπριλ. αὐμγ', Γιδῶς ἐν Χ^ω καὶ δοῦλος ταπεινός
ἐξ Ἀθηνῶν. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

ΟΛΙΒΕΡ ΤΟΥΙΣΤ

Ἐκ τῶν τοῦ Καρόλου Δίκενς.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Ποῦ ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ καὶ τί συνέβη κατὰ τὴν γέννησίν του.

Ἐκτὸς τῶν ἄλλων δημοσίων οἰκοδομημάτων ἡ πόλις Μάντφογκ ἐγκαυχᾶται, ὡς πᾶσαι αἱ ἀγγλικαὶ πόλεις μικραὶ καὶ μεγάλαι, καὶ διὰ τὸ πτωχοκομεῖον αὐτῆς. Ἐν τούτῳ ἡμέραν τινα, ἦν περιττὸν διὰ τὸν ἀναγκώστην θεωρῶ νὰ προσδιορίσω μετ' ἀκριβείας, ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ.

Ὁ χειρουργὸς τῶν πτωχῶν τῆς ἐνορίας εἶχεν εἰσαγάγει αὐτὸν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν μόχθων καὶ βασάνων, ἀλλ' ἐπὶ πολὺ ἀμφίβολον διετέλει ἂν ἤθελεν ἐπιζήσει ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ λάβῃ ὄνομα οἰονόηποτε· ἐὰν ἀπέθνησκε τότε, πιθανότατον εἶναι ὅτι ἡ ἱστορία αὐτοῦ οὐδέποτε θὰ ἐβλεπε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ἢ ἐν ἐναντία περιπτώσει, θὰ ἐκέκμητο τὴν ἀνεκτίμητον ἀξίαν νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τύπος συντομοειδέτου καὶ ἀκριβεστάτης βιογραφίας, ἥς ὁμοίαν οὐδεμία χώρα μέχρι τοῦδε παρήγαγε.

Καίτοι οὐδαμῶς εἶμαι διατεθειμένος νὰ υποστηρίξω ὅτι εἶναι τι ἕκτακτον εὐτύχημα δι' ἕνα ἄνθρωπον τὸ νὰ γεννηθῆν ἐν πτωχοκομείῳ, ὀφείλω ὅμως νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει, τοῦτο ἦν τὸ προτιμότερον ἐξ ὅσων ἠδύναντο νὰ συμβῶσιν εἰς τὸν Ὀλιβερ Τουίστ· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι μετὰ μεγίστης δυσχερείας κατόρθωσαν ὥστε νὰρχίσῃ ἡ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς, ἡ κοπιώδης ἐκείνη λειτουργία, ἣν ὅμως ἡ συνήθεια κατέστησεν ἀπαραίτητον εἰς τὴν εὐεξίαν τῆς ἡμετέρας ὑπάρξεως· καὶ ἐπὶ τινα καιρὸν ἔμεινε κείμενος ἐκτάδην ἐπὶ μικροῦ χονδροειδοῦς μακλίνου στρώματος, προσπαθῶν νὰναπνεύσῃ, κυμαίνόμενος μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν θάνατον ἀποκλίνων. Ἐὰν κατὰ τὸ βραχὺ ἐκείνο χρονικὸν διάστημα περιεκύκλουν τὸν Ὀλιβερ πολυμέριμοι μᾶμμαι, πολυφρόντιδες θεταί, ἔμπειροι τροφοὶ καὶ ἰατροὶ σοφώτατοι, φυσικώτατον θὰ ἦτο οὐδὲ στιγμήν νὰ ἐπι-

ζήση· ἀλλ' οὐδεις ἕτερος ἦτο πλησίον του, ἐκτός μιᾶς γραιίας ζυθοβαροῦς καὶ τοῦ χειρουργοῦ τῆς ἐνορίας, ὅστις δυνάμει τῶν συμβολαίων ἐπεμελεῖτο καὶ τῶν τοκετῶν. Ὡστε ὁ Ὀλιβερ καὶ ἡ φύσις ἐπάλαισαν μόνοι, καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Ὀλιβερ ἀνέπνευσεν, ἐπτερνίσθη καὶ ἀνήγειλεν εἰς τοὺς ἐνοίκους τοῦ πτωχοκομείου ὅτι νέον βάρος προσετέθη εἰς τὴν ἐνορίαν, διὰ κραυγῆς τοσοῦτον ὀξείας, ὅσον ἐδικαιούτο τις νῆνα-μένη παρ' ἄρρενος παιδὸς πρὸ τριῶν μόλις καὶ ἡμίσεος λεπτῶν ἀποκτήσαντος τὸ χρήσιμον ἐκείνο δῶρον τῆς φύσεως τὸ καλούμενον φωνήν.

Μόλις ὁ Ὀλιβερ ἔδωκε τὸ πρῶτον τοῦτο σημεῖον τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν πνευμόνων αὐτοῦ, καὶ τὸ μικρὸν ἐμβαλωμένον σκέπασμα, τὸ ἀμελῶς ἐρριμμένον ἐπὶ τῆς σιδηρᾶς κλίνης, ἐκινήθη ἠρέμα. Ὡχρὰ κεφαλὴ νεαρᾶς γυναικὸς ἠγέρθη μετὰ κόπου τοῦ προσκεφαλαίου, καὶ δι' ἀσθενοῦς καὶ τρεμούσης φωνῆς, « Ἄς ἴδω, εἶπε, τὸ παιδί μου καὶ ἄς ἀποθάνω. »

Ὁ χειρουργὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ἐστίαν θερμαινόμενος καὶ προστρίβων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰς χεῖρας. Ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ἠγέρθη, καὶ πλησιάσας τὴν κλίνην, εἶπε μετὰ φωνῆς μειλιχίου, ἐκτάκτου εἰς τὸ ἐπάγγελμά του :

« ὦ! δὲν πρέπει νὰ κάμνης ἀκόμη λόγον περὶ θανάτου. »

— ὦ! ὄχι, ὁ Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονῇ τὴν κακότυχη! εἶπεν ἡ νοσοκόμος, ἐπαναθέτουσα μετὰ ταχύτητος εἰς τὸ θυλάκιόν της μίαν φιάλην, ἧς τὸ περιεχόμενον εἶχε κενώσει μετὰ προφανοῦς εὐχαριστήσεως. Ἄχ, Σέρ, ὅταν ζήση ὅσον ἐγὼ, καὶ κάμη καθὼς ἐγὼ δεκατρία παιδιά, καὶ τῆς ἀποθάνουν ὅλα, ἐκτός δύο, ὅπου εἶναι καὶ αὐτὰ καθὼς καὶ ἐγὼ εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, δὲν θὰ ἤμπορῇ νὰ λυπῆται καὶ νὰ συλλογᾶται διὰ τὸ κάθε τι. Ἐλα, ἡσύχασε, παιδί μου, καὶ συλλογίσου τὴν χαρὰν, ὅπου εἶσαι μητέρα, μὲ τὸ μικρὸ τοῦτο χαριτωμένον ἀρνάκι. »

Πιθανὸν εἶναι ὅτι οἱ παραγορητικοὶ οὔτοι λόγοι δὲν ἐπέτυχον τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα. Ἡ λεχὼ ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν καὶ ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὸ παιδίον. Ὁ χειρουργὸς ἐναπέθηκεν αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας της, ἐκείνη δὲ μὲ τὰ ὠχρὰ καὶ ψυχρὰ αὐτῆς χεῖλη τὸ ἠσπᾶσθη τρυφερῶς εἰς τὸ μέτωπον· εἶτα ἔψαυσε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὰς χεῖράς της, ἔρριψε κύκλω βλέμμα ἀπλανές, ἐρρίγησεν, ἐπανέπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἀπέθανεν. Ἐτριψαν τὸ στήθος αὐτῆς, τὰς χεῖρας, τοὺς κροτάφους· ἀλλὰ τὸ αἷμα εἶχεν ἐξαεῖ παγώσει.

« Ἐτελείωσε, κυρὰ Θίγκαμυ, εἶπε τέλος ὁ χειρουργός. »

— Ἡ καυμένη, ἀλήθεια, εἶπεν ἡ νοσοκόμος καὶ ἐσήκωσε τὸ πῶμα τῆς πρασίνης φιάλης, τὸ

ὅποιον εἶχε πέσει ἐπὶ τῆς κλίνης ὅταν ἔκυψε νὰ λάβῃ τὸ νήπιον. Ἡ καυμένη!

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ στείλετε νὰ με καλέσητε, ἂν τὸ παιδί φωνάζῃ, ἐξηκολούθησεν ὁ χειρουργὸς ἀπαθῶς, φορῶν ταυτοχρόνως τὰ χεῖρόκτια αὐτοῦ. Πιθανὸν νὰ ἦναι ὀλίγον ἀνήσυχον ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δόσατέ του ὀλίγην πτισάνην. »

Ἐφόρσε τὸν πλόν του, ἀλλ' ἐπλησίασε καὶ πάλιν εἰς τὴν κλίνην, καὶ εἶπε·

« Ἐχει πολὺ καλὴν φυσιογνωμίαν. Ἀπὸ ποῦ ἦλθε ; »

— Τὴν ἔφεραν χθὲς τὸ βράδυ, ἀπήντησεν ἡ νοσοκόμος, κατὰ διαταγὴν τοῦ Διευθυντῆ. Τὴν ἦραν πεσμένην ἔξω ἔς τὸν δρόμο, καὶ καθὼς φαίνεται θὰ ἤρχονταν ἀπὸ πολὺ μακρὰ, διότι τὰ ὑποδήματά της ἦσαν καταξεσχισμένα· ἀλλ' ἀπὸ ποῦ ἤρχονταν ἡ ποῦ ἤθελε νὰ πάγῃ, κἀνεὶς δὲν το ἔξυρει. »

Ὁ ἰατρὸς ἔκυψεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τῆς γυναικὸς, ἤγειρε τὴν ἀριστερὰν αὐτῆς χεῖρα καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν ἔκαμε τὴν παρατήρησιν ταύτην· « Ἡ παλαιὰ ἱστορία· δὲν βλέπω ἀραβῶνα. Χμ! καλὴ νύκτα! »

Καὶ οὗτος μὲν μετέβη νὰ δειπνήσῃ, ἡ δὲ νοσοκόμος ἀφ' οὗ ἐπλησίασεν αὐθις τὴν φιάλην εἰς τὰ χεῖλη της, ἐκάθησεν εἰς ἓν χαμηλὸν σκαμνίον πρὸ τῆς ἐστίας καὶ ἤρχισε νὰ ἐνδύῃ τὸ νήπιον.

Ὅποιον σπουδαῖον παράδειγμα τῆς δυνάμεως τῆς ἐνδυμασίας παρέσχε τότε ὁ μικρὸς Ὀλιβερ Τουίστ! Τυλιγμένος εἰς τὸ σκέπασμα, ὅπερ μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς ἦτο τὸ μόνον αὐτοῦ ἔνδυμα, ἠδύνατο νὰ ἦ υἱὸς μεγάλου ἄρχοντος ἢ ἐπάιτου· οὐδεις ξένος θὰ κατάρθου νὰ ὀρίσῃ τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ τάξιν· ἀλλ' ὅταν ἐτυλίχθη εἰς τὴν παλαιὰν ἐσθήτα, ἧτις ἀπὸ πορφυρᾶς εἶχεν ἐκ τῆς χρήσεως καταντήσῃ κιτρινὴ, ἐσημειώθη καὶ ἐπεγράφη καὶ ἐτάχθη ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν θεσίν, ἦτο πλέον τὸ παιδίον τῆς ἐνορίας, τὸ ὄρφανὸν τοῦ πτωχοκομείου, μάγκας πειναλῆος προωρισμένος εἰς τοὺς δαρμούς καὶ τὴν περιφρόνησιν παντὸς καὶ εἰς οὐδενὸς τὸν οἶκτον.

Ὁ Ὀλιβερ ἐκραύγαζε δυνατὰ. Ἄν εἴξευρεν ὅμως ὅτι ἦτο ὄρφανὸν, ἐγκαταλελειμμένον εἰς τὴν τρυφερὰν συμπάθειαν ἐπιστατῶν καὶ ἐπιθεωρητῶν, θὰ ἐκραύγαζεν ἔτι δυνατώτερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Πῶς ἐμεγάλωσε καὶ πῶς ἀνετράφη ὁ Ὀλιβερ Τουίστ.

Κατὰ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐκτὼ ἢ δέκα μῆνας, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἐγένετο θῦμα συστήματος συνεχοῦς πλάνης καὶ ἀπάτης· ἐτράφη διὰ γαλακτοδόχου σωλῆνος. Αἱ ἀρχαὶ τοῦ πτωχοκομείου ἐπληροφόρησαν ἐπακριβῶς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐνορίας περὶ τῆς καχεξίας τοῦ πειναλέου μικροῦ ὄρφανου. Αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐνορίας ἐζήτησαν μετ'

ἀξιοπρεπείας παρά τῶν ἀρχῶν τοῦ πτωχοκομείου τὴν πληροφορίαν, ἂν ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ καταστήματος γυνή, δυναμένη νὰ παράσχη τῷ Ὀλιβερ Τουίστ τὰς παραμυθίας καὶ τὴν τροφήν, ὧν εἶγεν ἀνάγκη· αἱ ἀρχαὶ τοῦ πτωχοκομείου ἀπήντησαν εὐσεβάστως ὅτι δὲν ὑπῆρχε τοιαύτη· μεθ' ἧς αἱ ἀρχαὶ τῆς ἐνορίας ἔσχον τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν γενναιοφροσύνην νὰποφασίσωσι τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ὀλιβερ εἰς τὴν ἐξοχὴν, ὅπερ ἐστὶν εἰς παράρτημά τι τοῦ πτωχοκομείου, εἰς τριῶν μιλίων ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπόστασιν, ἔνθα εἴκοσιν ἢ τριάκοντα μικροὶ παραβάται τοῦ περὶ πτωχῶν νόμου ἐκυλιόντο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, χωρὶς νὰ ἔχωσι φόβον μὴ πάθωσιν ἐκ πολυφαγίας ἢ ἐκ βαρειῶν ἐνδυμασιῶν, ὑπὸ τὴν μητρικὴν ἐπιβλεψὴν προδεδηκυίας τινὸς γυναικὸς, ἣτις διετῆρει αὐτοὺς ἀντὶ ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως πενῶν· κατὰ κεφαλήν καὶ καθ' ἑβδομάδα. Ἐπτὰ καὶ ἡμίσεια πένηται εἶναι ἀρκετὰ στρογγύλον ποσὸν διὰ τὴν συντήρησιν ἑνὸς παιδίου· ἀντὶ ἐπτὰ καὶ ἡμίσεως πενῶν ἡμπορεῖ νὰ ἔχη τις πολλὰ πράγματα· ἀρκετὰ τῇ ἀληθείᾳ, ὅπως βαρύνωσι τὸν στόμαχον καὶ φθειρώσι τὴν ὑγείαν του. Ἄλλ' ἡ προσβύτις ἐκεῖνη ἦτο συνετὴ καὶ πεπειραμένη· ἤξευρε τί χρειάζεται εἰς τὰ παιδιά καὶ ἐλογάζοντο ἐξαίρετα τί ἐχρειάζετο εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν· κατὰ συνέπειαν μέγα μέρος τῆς ἐβδομαδιαίας ἐπιχορηγήσεως τῶν παιδῶν ἐδαπάνη πρὸς ἰδίαν χρῆσιν, καὶ ὑπέβαλε τὰ παιδιά εἰς δίαιταν ἔτι αὐστηροτέραν τῆς ἐπιβαλλομένης ἐν τῷ καταστήματι, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ Ὀλιβερ. Διότι ἡ ἀγαθὴ δέσποινα ἐξέτεινε τὴν οἰκονομίαν μέχρι τῶν ἀκροτάτων αὐτῆς σημείων καὶ ἐδείκνυτο φιλόσοφος ἄριστος ἐν τῇ πειραματικῇ πρακτικῇ τοῦ βίου.

Οἱ πάντες εἰξέυρουσι τὴν ἱστορίαν τοῦ ἄλλου ἐκεῖνου πειραματικοῦ φιλοσόφου, ὅστις ἐπενόησε τὴν θεωρίαν τῆς συντηρήσεως ἵππου ἄνευ τροφῆς, καὶ ὅστις τοσοῦτω καλῶς ἐφῆρμωσε τὴν θεωρίαν ταύτην, ὥστε περιώρισε τὴν ταγὴν τοῦ ἵππου του εἰς ἕν μόνον κάρφος ἀχύρου· ἄνευ μηδεμίαν ἀμφιβολίας ὁ ἵππος θὰ καθίστατο ἐξόχως εὐρωστος, ὠκυποδέστατος καὶ ἀνέξοδος ὄλως, ἐὰν δὲν ἐψόφει ἀκριβῶς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας προτοῦ λάβῃ τὸ πρῶτον ὡς ταγὴν ἄφθονον ὅσιν καθαροῦ ἀέρος. Τὸ δυστύχημα διὰ τὴν πειραματικὴν φιλοσοφίαν τῆς ἐπιφορισθείσης τὴν φροντίδα τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ προσβύτιδος, ἦν ὅτι τὸ δυσάρεστον τοῦτο ἀποτελέσμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο ἡ φυσικὴ συνέπεια τοῦ συστήματος αὐτῆς. Ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν κατωρθοῦτο παιδίον τι νὰ συντηρηθῆαι δι' ἐλαχίστης μερίδος ἀνεπαρκεστάτης τροφῆς συνέβαινε, ὁ κτάκις ἢ ἐννεάκις ἐπὶ δέκα περιστάσεων, τὸ παιδίον νὰ ἔχη τὴν κακίαν νὰ ἀσθενῇ ἐκ πεί-

1. Ἐβδομήκοντα πέντε περίπου ἑκατοστῶν τοῦ φράγκου.

νης ἢ ἐκ κρουολογήματος, ἢ νὰ πίπτῃ εἰς τὸ πῦρ ἐξ ἀμελείας, ἢ κατὰ τύχην νὰ πνίγηται· τότε τὸ ταλαίπωρον μικρὸν ὄν ἀνεχώρει διὰ τὸν ἄλλον κόσμον, ὅπως ἀνεύρη ἐν αὐτῷ τοὺς γονεῖς του οὓς δὲν ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ παρόντι. Πολλὰκις διενηργοῦντο ἀνακρίσεις ἐνδιαφέρουσαι περὶ παιδίων πνιγέντων κατὰ τὴν ἀνακίνησιν τῶν στρωμάτων τῆς κλίνης, ἢ πεσόντων εἰς τὸν θερμὸν ἐν ἡμέρᾳ πλύσεως, ἂν καὶ τὸ τελευταῖον συμβεβηκὸς ἦτο σπανιώτατον, διότι εἰς τὴν ἐξοχὴν οὐδέποτε σχεδὸν ἐγένετο λόγος περὶ πλύσεως. Τότε ἐπῆρχετο ἡ ἰδέα εἰς τὸ ὀρκωτὸν δικαστήριον νὰποτείνῃ ἐρωτήσεις τινὰς εἰς ἀμνηχανίαν ἐμβαλλούσας, ἢ οἱ ἐνοριῖται ὑπέγραφον αὐθαδῶς διαμαρτυρήσιν τινὰ· ἀλλὰ τοὺς ἀναιδεῖς τούτους ἀπεστόμου ἢ ἐκθεσις τοῦ χειροουργοῦ καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος· ὁ πρῶτος διεκήρυττεν ὅτι ἀνέτεμε τὸ σῶμα καὶ οὐδὲν ἐν αὐτῷ εὔρεν, ὅπερ ἄλλως ἦτο φυσικώτατον· ὁ δ' ἕτερος ἐβεβηκίον μεθ' ὄρκου πάντοτε πᾶν ὅ τι ἐνόμιζεν ἀρεστον τῇ ἐνορίᾳ, παρέχων οὕτως ἀξιοσημείωτον παράδειγμα αὐταπαρησίσεως καὶ ἀφοσιώσεως. Ἐπὶ πλέον τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐπεθεώρει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ παραρτήματα τοῦ πτωχοκομείου, φροντίζον ὅμως πάντοτε νὰναγγέλλῃ διὰ τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος ἀπὸ τῆς προηγουμένης ἡμέρας τὴν ἐπίσκεψίν του. Οὕτω τὰ παιδιά εὐρίσκοντο πάντοτε καθαρὰ καὶ ἐπιμελεημένα· τί πλεῖστον ἠδύνατό τις νὰπαιτήσῃ;

Διὰ τοιοῦτου συστήματος ἀνατροφῆς οὔτε εὐρωστα βεβαίως οὔτε παχέα καθίσταντο τὰ παιδιά. Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἑνατον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἦτο παιδίον ὠχρὸν καὶ καχεκτικὸν, μικροῦ ἀναστήματος καὶ ἀπιστεύτως ἰσχυρὸν. Ἦν ὅμως ἐκ φύσεως πεπρικοισμένος μετ' πνεῦμα ζωηρὸν καὶ εὐθὺ, ὅπερ δὲν εὔρε δυσκολίας ν' ἀναπτυχθῇ, μὴ παρακωλυόμενον ὑπὸ τῆς ὕλης, χάρις εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ καταστήματος ἐπιβαλλομένην δίαιταν. Τὴν ἐνάτην ἐπέτειον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἐώρτασεν ὁ Ὀλιβερ ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν ἀνθράκων, μεθ' ἑτέρων δύο συντρόφων του, οἵτινες, ἀφ' οὗ ἀπενεμήθη προηγουμένως εἰς ἕκαστον ἄφθονος δόσις ξυλοκοπημάτων, κατεκλείσθησαν ἐκεῖ διότι εἶχον τὴν αὐθάδειαν νὰ παραπονηθῶσιν ὅτι ἐπείνων. Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅτε τὴν κυρίαν Μάνν, τὴν καλοκᾶγαθον διευθύντριαν τοῦ καταστήματος, μεγάλως ἐτρόμαξεν ἡ ἀπροσδόκητος ἐμφάνισις τοῦ ἐνοριακοῦ κλητῆρος κ. Μπάμμπλ ὅστις προσεπάθει νὰνοίξῃ τὴν θύραν τοῦ κήπου.

«ὦ, τί χαρὰ! σεῖς εἴσθε, κύριε Μπάμμπλ; ἐκράνυγασεν προεχθάλουσα τὴν κεφαλὴν ἐκ τοῦ παραθύρου, καὶ προσποιουμένη ἀκράτητον χαράν.—Σουσάννα, τρέξε νὰναϊθάσῃς τὸν Ὀλιβερ καὶ τοὺς ἄλλους μάγκας, καὶ νίψε τοὺς γρήγο-

ρα.—^Α, κύριε Μπάμπυλ, τόσον καιρόν ἔχομεν νά σας ἰδῶμεν!»

Ἐκ. Μπάμπυλ ἦτο χονδρός καὶ εὐερέθιστος· διὰ τοῦτο εἶχε θυμώσει διότι ἠναγκάζετο νά περιμένῃ ν' ἀνοίξῃ ἡ θύρα, αὐτὸς ἐνοριακὸς ὑπάλληλος δι' ἐνοριακὰς ὑποθέσεις ἐρχόμενος· ἀντὶ λοιπὸν νὰπαντήσῃ εὐγενῶς εἰς τὴν κολακευτικὴν ἐκείνην δεξίωσιν, ὤθησε μεθ' ὀρμῆς τὸ μικρὸν κλειθρον καὶ ἐλάκτισεν ὀργίλως τὴν θύραν.

«Τήραξ' ἐκεῖ, τί ἔπαθα! εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, τρέχουσα νάνοίξῃ τὴν θύραν. Εἶχαν ἀφήσει ἐλεύθερα τὰ παιδιά· καὶ ποῦ νά συλλογισθῶ ἐγὼ ὅτι διὰ τὴλαπημένα παιδάκια μου, εἶχαν κλείσει τὴν θύραν. Λάβετε τὸν κόπον νά ἐμβήτε, κύριε, λάβετε τὸν κόπον, σὰς παρακαλῶ νά ἐμβήτε, κύριε Μπάμπυλ.»

Ἄν καὶ ἡ πρόκλησις ἐγένετο μετὰ τρόπου εὐγενεοῦς, ἱκανοῦ νά μιλᾷ τὴν καρδίαν καὶ ἐνοριακοῦ ἐφόρου, οὐδαμῶς ὅμως συνεκίνησε τὸν ἐνοριακὸν κλητῆρα.

«Εὐρίσκετε λοιπὸν ὄρθον καὶ πρέπον, κυρία Μάνν, ἠρώτησεν ὁ κύριος Μπάμπυλ σφίγγων δυνατὰ τὴν ῥάβδον του, νάφινετε εἰς τὴν θύραν τοῦ κήπου σας νά περιμένουν οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐνορίας, ὅταν ἐρχῶνται νά ἐκπληρώσωσι τὰ ἐνοριακά των καθήκοντα καὶ νά ἐπισκεφθῶσι τὰ παιδιά τῆς ἐνορίας; Λησμονεῖτε λοιπὸν, κυρία Μάνν, ὅτι εἴσθε οὕτως εἰπεῖν ἐντολοδόχος τῆς ἐνορίας, καὶ ὅτι μισθοδοτεῖσθε ἀπὸ τὴν ἐνορίαν;

— Ὁ, ὄχι! κύριε Μπάμπυλ, ἀπήντησεν ἡ κυρία Μάνν μετὰ πολλὴν ταπεινώσιν· ἀλλ' εἶχα τρέξει νά εἰπῶ εἰς ἓνα δύο ἀπὸ τὰ καυμένα τὰ παιδάκια, ὅπου τόσον σὰς ἀγαποῦν, ὅτι σεῖς ἤρχεσθε, κύριε Μπάμπυλ.»

Ἐκ. Μπάμπυλ εἶχε μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ περὶ τῆς σημασίας τῆς θέσεώς του· ἀφ' οὗ λοιπὸν ἐπεδείξατο τὴν ῥητορείαν του καὶ διετήρησεν ἀλόβητον τὴν ἀξιοπρέπειαν τῆς θέσεώς του, κατηνάσθη.

«Καλὰ, καλὰ, κυρία Μάνν, ἀπεκρίθη μετὰ πρῶτον τόνον φωνῆς· δυνατὸν ἦτο καὶ αὐτὸ, δυνατὸν ἦτο. Ἄς ἐμβῶμεν, κυρία Μάνν, ἔρχομαί δι' ὑποθέσεις· ἔχω νά σας ἐμιλήσω.»

Ἐκ. Μάνν εἰσήγαγε τὸν κλητῆρα εἰς μικρὸν δωμάτιον, πλινθόστρωτον, τῷ παρουσίασεν ἓν κάθισμα, καὶ ἔσπευσε νά λάβῃ τὸν τρίκωπον πῖλον καὶ τὴν ῥάβδον του, ἅτινα ἐναπέθηκε πρὸ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἐκ. Μπάμπυλ ἐσπόγγισε τὸ κάθισμα μετ' ὀπίου του, ἔριψε βλέμμα εὐχαριστήσεως ἐπὶ τοῦ πῖλου του καὶ ἐμειδίασε. Ναί, ἐμειδίασεν· ἔπειτα τὸ κάτω κάτω καὶ οἱ κλητῆρες εἶναι ἄνθρωποι, καὶ ὁ κύριος Μπάμπυλ ἐμειδίασε.

«Μὴ τὸ πάρετε· σ' ἐκὸ αὐτὸ ὅπου θά σας εἶπω, ἐτόλμησε νά εἶπῃ ἡ κυρία Μάνν, μεθ' ἐλευστικῆς γλυκότητος. Ἐκάματε ὅμως μέγαλον

δρόμον, ἀλλοιῶς δὲν θά σας τὸ ἔλεγα· δὲν παίρνετε κάμμια στάλα ἀπὸ κἀνὲν ποτῶν, κύριε Μπάμπυλ;

— Τίποτε, ἀπολύτως τίποτε, εἶπε μελιχρῶς ὁ κύριος Μπάμπυλ, ἀρνούμενος ἀξιοπρατῶς διὰ τῆς χειρὸς.

— Δὲν θά μοῦ ἀρνηθῆτε αὐτὴν τὴν χάριν, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, ἥς τὴν προσοχὴν δὲν διέλαθε καὶ ὁ τόπος τῆς φωνῆς καὶ ἡ χειρονομία. Μόνον μίαν στάλαν, μετ' ὀλίγου νερόν δροσερόν, καὶ ἓνα κομματάκι ζάχαρον.»

Ἐκ. Μπάμπυλ ἔβηξε.

Ἐκ. Μάνν, ἓνα δακτυλάκι, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν διὰ τοῦ πειστικωτέρου τόπου τῆς φωνῆς αὐτῆς.

— Τί θά μοῦ δώσετε; ἠρώτησεν ὁ κλητῆρα.

— Εἶναι ἀνάγκη νά ἔχω κομματί· εἰς τὸ σπῆτι, διὰ νά βάνω κάμμια φορὰ εἰς τὴν σοῦπα τῶν καυμένων τῶν παιδιῶν, ὅταν τύχῃ καὶ ἀρρωσταίνου, ἀπεκρίνατο ἡ κυρία Μάνν, ἀνοίγουσα μικρὸν σκευθῆκην, ὁπότεν ἐξήγαγε μίαν φιάλην καὶ ἓν ποτήριον· εἶναι γκίρι.

— Καὶ δίδετε σοῦπαν εἰς τὰ μικρά, κυρία Μάνν; ἠρώτησεν ὁ Μπάμπυλ, παρακολουθῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν κατασκευὴν τοῦ κράματος.

— Καὶ βέβαια τοὺς δίδω, ἂν καὶ μοῦ κοστίζει πολὺ ἀκριθὰ· ἀλλὰ δὲν μοῦ βασταῖ ἡ καρδιά νά τα βλέπω νά ὑποφέρουν, καὶ τί νά κάμω;

— Πολὺ καλὰ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμπυλ, πολὺ καλὰ, εἴσθε εὐσπλαγχτικῆ γυναικίκα, κυρία Μάνν. (Ἐκ. Μάνν ἀποτίθησι τὸ ποτήριον ἐπὶ τῆς τραπέζης.) Εἰς πρῶτην εὐκαιρίαν θά εἶπω αὐτὸ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, κυρία Μάνν. (Ἐκ. Μπάμπυλ λαμβάνει τὸ ποτήριον.) Αὐτὰ τὰ παιδιά εὖρον ἄλλην μητέρα εἰς σὰς, κυρία Μάνν. (Ἐκ. Μάνν εἶπεν τὸ γκίρι καὶ τὸ ὕδωρ.) Πίνω ἐξ ὅλης καρδίας εἰς ὑγιειάν σας, κυρία Μάνν. (Πίνει τὸ ἡμισυ τοῦ ποτηρίου.) Τώρα, ἂς συνομιλήσωμεν περὶ τῆς ὑποθέσεως διὰ τὴν ὁποῖαν ἦλθον, προσέθηκεν ὁ κλητῆρα, ἐξάγων τοῦ θυλακίου τοῦ μικροῦν δερμάτινον χαρτοφυλάκιον. Σήμερον τὸ παιδίον Ἐκ. Μάνν ἐκλείσει τὰ ὀκτὼ χρόνια καὶ ἐμβήκειν εἰς τὰ ἐννέα. . . ἢ ὄχι, κυρία Μάνν;

— Τὸ καφερόν τὸ πουλάκι μου, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν, καὶ ἐθεώρησε καθῆκόν της νά σπογγίσῃ τὸν ἀριστερόν ὀφθαλμὸν διὰ τῆς ἄκρας τῆς ἐμπροσθέλλας αὐτῆς.

— Καὶ ἂν καὶ ἐπροκηρύχθησαν δέκα λίρες ἀνταμοιβῆ, ἢ ὁποῖαις ὕστερα ἐγενεῖναι δώδεκα· ἂν καὶ ἡ ἐνορία κατέβαλεν ἀπιστεύτους προσπαθείας, ἢ μπορῶ μάλιστα νά εἰπῶ καὶ ὑπερφυσικάς, εἶπεν ὁ Μπάμπυλ, δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ ἀνακαλυφθῇ ποῖος ἦτον ὁ πατέρας του, οὔτε τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τῆς μητέρας του καταρωθῶσασιν νά μάθωμεν.»

1. Σύνθεσις ἐν Ἀγγλίᾳ οἰνοπνευματώδους ποτῶν.

Ἡ κυρία Μάνν ὕψωσε τὰς χεῖρας εἰς ἔνδειξιν ἐκπλήξεως; εἶτα ἠρώτησε μετὰ τινα στιγμὴν ἀπέψεως :

«Μὰ τότε ποῦ τὸ εὔρε τὸ ἄνομα ὁποῦ ἔχει;»

Ἐνοριακὸς κλητὴρ ἠγέρθη ὑπερηφάνως :

«Ἐγὼ τοῦ τὸ ἔδωσα, εἶπε :

— Σεῖς; κύριε Μπάμμυπλ;

— Ἐγὼ, κυρία Μάνν. Βαπτίζομεν τὰ ἐκθετὰ μας κατ' ἀλφάβητικὴν τάξιν· ὁ προηγουμένως τοῦ ἦτον εἰς τὸ γράμμα Σ· τὸν ὠνόμασα Σγουάμπλ· αὐτὸς ἦλθεν εἰς τὸ γράμμα Τ καὶ τὸν ὠνόμασα Τουίστ· ὁ κατόπιν τοῦ ὠνόμασθη Ἰν-γουνί καὶ ὁ μετὰ ταῦτα Φώξ. Ἐγὼ ὠνόματα ἔτοιμα δι' ὅλον τὸ ἀλφάβητον· καὶ ὅταν φθάσω εἰς τὸ τελευταῖον γράμμα, ξαναρχίζω πάλιν ἀπὸ τὸ πρῶτον.

— Εἰσθε βλέπω πολλὰ γράμματισμένους, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Μάνν.

— Ἐ! ἔμορφε, ἔμορφε καὶ αὐτὸ,» εἶπεν ὁ κλητὴρ πρόφρωνος κολάκευθεις ἐκ τοῦ ἐπαίνου Πίων δὲ καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ οἰνοπνεύματος, προσέθηκέν· «Ἐπειδὴ ὁ Ὀλιβερ ἐμεγάλωσεν ἀρκετὰ, καὶ δὲν πρέπει νὰ μὲνῃ πλέον ἐδῶ, τὸ συμβούλιον ἀπεράσισε νὰ ἐλθῇ εἰς τὸ πτωχοκομεῖον, καὶ διὰ τοῦτο ἦλθα ἐγὼ ὁ ἴδιος νὰ τὸν πάρω. Φέρετέ τὸν μοῦ λοιπὸν ἀμέσως.

— Ἐρχεταί εἰς τὴν στιγμὴν,» ἀπήντησέν ἡ κυρία Μάνν, ἀτάλειπυσα τὸ δωματίον.

Μετὰ μικρὸν εἰσήχθη ὀδηγούμενος ὑπὸ τῆς καλοκάγαθου προστάτιδος αὐτοῦ ὁ Ὀλιβερ, ὃν ἐν τῷ μεταξὺ κατώρθωσαν νὰ καθάρισσιν, ὅσον ἦν ἐφικτὸν εἰς τὸσφ βράχῳ διάστημα, καὶ νὰ τον ἐνδύσωσι.

«Ὀλιβερ, χαιρέτισε τὸν κύριον;» εἶπεν ἡ κυρία Μάνν.

Ὁ Ὀλιβερ ἐποίησεν ἐνταῦτ' ἑαυτὸν ὑπόκλι-σιν πρὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ καθίσματος κλητῆρος καὶ πρὸ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης τριώχου πύλου τοῦ.

«Θέλεις νὰ ἐλθῆς μαζί μου, Ὀλιβερ;» ἠρώτησεν ὁ κλητὴρ μετὰ μεγαλοπρεπειᾶς.

Ὁ Ὀλιβερ ἠτοιμάζετο νὰ ἀπάντησῃ ὅτι καλύτερον δὲν εἶχεν παρὰ νὰ φύγῃ, ἀδιάφορον τοῦ, ὅταν ἐγείρας τοὺς ὀφθαλμούς ἀντέκρυσε βλέμμα τι τῆς κυρίας Μάνν, ἣτις ἰσταμένη ὅπισθεν τοῦ καθίσματος τοῦ κλητῆρος, ἐπεδείκνυε τῷ Ὀλιβερ ὀργίλως τὸν γρόνθον τῆς ἐνόησεν ὅτις ἀμέσως τί ἡ χειρονομία ἐσήμαινε, διότι ὁ γρόνθος ἐκεῖνος πολλάκις ἐθώπευσε τὴν βράχιν του καὶ ἀνεξίτηλα εἰς τὴν μνήμην τοῦ κατέλειπεν ἔχνη.

«Θὰ ἐλθῇ καὶ ἡ κυρία Μάνν μαζί; ἠρώτησεν ὁ τάλαιπῶρος Ὀλιβερ.

— Ὀχι. αὐτὸ δὲν εἶναι δυνατὸν, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος Μπάμμυπλ· ἀλλ' ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν θὰ ἔρχεται νὰ σε βλέπῃ.»

Βεβαίως τοῦτο δὲν ἦτο πολὺ παρήγορον διὰ τὸν Ὀλιβερ· ἀλλ' ὅσω μικρὸς καὶ ἂν ἦτο εἶχεν

ὅμως ἀκούσαν νοημοσύνην, ὅπως προσποιηθῇ μεγάλην λύπην διότι ἔφυγε· δὲν ἦτο δύσκολον εἰς τὸ δυστυχὲς παιδίον νὰ χύσῃ δάκρυα· ἡ πείνα καὶ οἱ ναποὶ ραβδισμοὶ εἶναι χρησιμώτατοι ὅταν ἔχη τις ἀνάγκην νὰ κλαύσῃ· ἤρχισέ λοιπὸν ὁ Ὀλιβερ νὰ κλαίῃ φυσικώτατα.

Ἡ κυρία Μάνν ἠσπασθή αὐτὸν ἐπανειλημμένως, καὶ ὑπερ προτιμότερον, τῷ ἔδωκεν ἐν κομμάτιον πῆπτας μὲ βούτυρον, διὰ νὰ μὴ φανῇ πείνασμένος ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ κατάστημα. Μετὰ τὸ κομμάτιον λοιπὸν αὐτὸ ἀνὰ χεῖρας, ὁ Ὀλιβερ κατέλιπε τὴν συγγνὴν ἐκείνην κατοικίαν, ἐν ἣ οὐδέποτε τρυφερὸς λόγος ἢ φιλόστοργόν τι βλέμμα ἐγλύκαναν τὰ Ὀλιβερά ἐτη τῆς παιδικῆς αὐτοῦ ἡλικίας. Καὶ ὅμως ἐξεραγῆ εἰς δάκρυα παιδικοῦ πόνου, ὅταν ἡ θύρα ἐκλείσθη ὀπισθεν αὐτοῦ· διότι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ ἔμενον οἱ ὁμοιοπαθεῖς παῖδες, οἱ μὲνοὶ φίλοι οὗς ἐγνώρισε, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ παιδὸς ἐξηγήθη τὸ πρῶτον τὸ αἰσθητὰ τῆς ἀπομονώσεως αὐτοῦ ἐν τῷ ἀχανεῖ κόσμῳ.

Ὁ κύριος Μπάμμυπλ ἐθάδιζε μεγάλους βήμασιν, ὁ δὲ μικρὸς Ὀλιβερ ἄρατῶν τὴν κεντημένην παρυφὴν τῆς στολῆς τοῦ κλητῆρος, ἔτρεχε παρὰπλευρῶς αὐτοῦ, ἐρωτῶν ἀνὰ πάσαν στιγμὴν, ἂν ἐπλησίαζον νὰ φθάσωσιν. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ παιδὸς ὁ κύριος Μπάμμυπλ ἀπάντηε συντόμως καὶ ἀποτόμως· δὲν ὑφίστατο πλέον τὴν μαλακτικὴν δύναμιν ἣν ἐξασκεῖ ἡ γινέθρα ἐπὶ τινῶν καρδιῶν, καὶ εἶχε γίνεαι αὐθις κλητῆρ.

Μόλις πρὸ ἐνὸς τετάρτου εἶχε διέλθει ὁ Ὀλιβερ τὸ κατώφλιον τοῦ πτώχοκομείου, καὶ μόλις εἶχε τελειώσει τὴν κατάβροχθισιν δευτέρου κομματίου ἄρτου, ὅταν ὁ κύριος Μπάμμυπλ, ὅστις εἶχε παρὰδώσει αὐτὸν εἰς τὰς φρογτίδας γραιῖας τινός, ἐπᾶνῆλθε νὰ τῷ εἶπῃ ὅτι ἦτο ἡμέρα συνεδριάσεως τοῦ συμβουλίου καὶ ὅτι τὸ συμβούλιον τὸν ἐξήτει.

Ὁ Ὀλιβερ ὅστις δὲν εἶχεν ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ τί ἐστὶ συμβούλιον, ἐξέπληγῃ μεγάλως ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτῳ, καὶ εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν ἂν πρέπη νὰ κλαίῃ ἢ νὰ γελά· δὲν ἔσχε ὅμως καιρὸν νὰ σκεφθῇ ἐπὶ πολὺ· ὁ κύριος Μπάμμυπλ κατήνεγκεν ἐν μικρὸν κτύπημα τῆς βάρδου κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν προσέκτικόν, ἔτερον κατὰ τῆς βράχεώς του, ὅπως τῷ δώσῃ ὄθησιν πρὸς τὰ πρόσω, τὸν διέταξε νὰ κολουθήσῃ καὶ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς εὐρεῖαν αἰθουλασθῆν, ἐν ἣ ὀκτὼ ἢ δέκα χοῦδοὶ κύριοι ἐκάθηοντο περὶ τῆς τραπέζης, εἰς ἧς τὸ ἐν ἄκρον ἐπὶ ἑδρας ὑψηλοτέρας τῶν λοιπῶν ἐκάθητο κύριος τις, ἀρκούντως παχύσαρκος, πρόσωπον ἔχων στρογγύλον καὶ ἐρυθρόν.

«Χαιρέτισε τὸ συμβούλιον,» εἶπεν ὁ Μπάμμυπλ. Ὁ Ὀλιβερ ἐσπόγγισε δύο ἢ τρία δάκρυα, ὑγχαίνοντα ἐτι τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ προσέκυνθη τὴν τράπεζαν τοῦ συμβουλίου.

«Τὸ ὄνομά σου, μικρέ;» ἠρώτησεν ὁ κύριος ὁ κατέχων τὴν μεγάλην ἔδραν.

Ἐκεῖνος Ὁλιβερός ἐφοβήθη ἰδὼν τόσον πολλοὺς κύριους καὶ τὰ ἔχασεν. Ὁ κλητὴρ προσεπάθησε νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν διὰ νέας ἰσχυρὰς ἐπαφῆς τῆς κλητηρικῆς ῥάβδου ἐπὶ τῶν νώτων του, ὑπερ τὸν ἔκαμε νὰ κλαύσῃ διὰ τοῦτο ἀπήντησε μὲ φωνὴν ταπεινὴν καὶ τρέμουσαν, ἐξ οὗ λαβὼν ἀφορμὴν κύριος τις λευκὸν φέρων ἑσωκάρδιον εἶπεν ὅτι τὸ παιδίον ἦτο μωρὸν καὶ εὐηθές· τοῦτο θὰ ἐθεώρησεν ἴσως μέσον προσφορώτατον ὅπως τὸ ἐγκαρδιώσῃ.

«Ἀκουσέ με, μικρὲ, εἶπεν ὁ πρόεδρος. Εἰξεύρεις ὑποθέτω ὅτι εἶσαι ὀρφανός.

— Τί θὰ εἰπῇ αὐτὸ, Σέρ; ἠρώτησεν ὁ ἀτυχήτης Ὁλιβερός.

— Εἶναι πράγματι βλάξ—τὸ κατάλαβα ἀμέσως, εἶπεν ἀποφθεγματικῶς ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον.

— Σιωπὴ! εἶπεν ὁ πρῶτος ὀμιλήσας κύριος· θὰ εἰξεύρης ὅπως δὴποτε ὅτι οὔτε πατέρα οὔτε μητέρα ἔχεις καὶ ὅτι ἀνετράφης ἀπὸ τὴν ἐνορίαν.

— Ναί, Σέρ, ἀπεκρίνατο ὁ Ὁλιβερός, κλαίων πικρῶς.

— Τί ἔχεις καὶ κλαίεις; ἠρώτησεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον· (καὶ ἀληθῶς ἦτο πολὺ παράδοξον· ποίαν αἰτίαν εἶχεν αὐτὸ τὸ παιδίον νὰ κλαίῃ;)

— Ἐλπίζω ὅτι θὰ κάμνης κάθε βράδην τὴν προσευχὴν σου, εἶπεν ἕτερος κύριος τραχέως, καὶ θὰ παρακαλῆς τὸν Θεὸν ὡς καλὸς χριστιανὸς δι' ἐκεῖνους ὅπου σὲ τρέφουν καὶ φροντίζουν διὰ σέ.

— Ναί, Σέρ, ἐτραύλισε τὸ παιδίον.

— Καλὰ, εἶπεν ὁ στοργυλοπρόσωπος πρόεδρος. Σ' ἐκαλέσαμεν ἐδῶ διὰ νὰ σκερθῶμεν περὶ τῆς ἀνατροφῆς σου καὶ σὲ βάλωμεν νὰ μάθης κάμμιαν τέχνην χρήσιμον. Αὐριοὶ λοιπὸν τὸ πρῶτ' εἰς τὰς ἐξ ν' ἀρχίσης νὰ ζαίνης στουπιά.»

Ἔπειτα ἡ εἰς τὸν Ὁλιβερόν ἐπιβληθεῖσα ἀσχολία αὕτη, ἦτο φαίνεται εὐφυῆς συνδυασμὸς ἀμφοτέρων τῶν εὐεργετημάτων ἅτινα γενναιοφρόνως ἐχορήγουν αὐτῷ, τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τῆς ἐκμαθήσεως τέχνης. Ἀνεγνώρισεν ἀμφοτέρω δι' ἐδαφιαίας προσκλίσεως, κατ' εἰσῆγησιν τοῦ κλητῆρος γενομένης· ἔπειτα ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς μεγάλην τινα αἴθουσαν τοῦ πτωχοκομείου, ἐνθα ἐπὶ τινος ἀρκούντως σκληρᾶς κλίνης ἐκοιμήθη ὀλολύζων· φαινή ἀπέδειξε τοῦ εὐσπλάγχνου τῶν νόμων τῆς ἡμετέρας εὐδαίμονος χώρας, οἵτινες δὲν ἐμποδίζουν τοὺς πτωχοὺς νὰ κοιμῶνται!

Ταλαίπωρος Ὁλιβερός! Κοιμώμενος ἐν εὐδαίμονι ἀγνοῖα τῶν περὶ αὐτὸν συμβαινόντων, ποῦ νὰ εἰξεύρῃ ὅτι τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἡμέραν εἶχε λάβει τὸ συμβούλιον ἀπόφασιν, μέλλουσαν νὰ

ἐξακκήσῃ ἐπὶ τῆς μετέπειτα τύχης αὐτοῦ ἀναπόδραστον ἐπιρροήν· ἀλλ' ἡ ἀπόφασιν εἶχε ληφθῆ, καὶ ἰδοὺ ὅποια τις ἦτο.

Τὰ μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ἦσαν ἄνδρες πλήρεις συνέσεως καὶ ἐμβριθοῦς φιλοσοφικοῦ πνεύματος. Ἐπιστήσαντες τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πτωχοκομείου, ἀνεκάλυψαν πάραυτα, ὅτι οὐδέποτε κοινὰ πνεύματα θὰ κατέρθουν νὰ διδάσων, ὅτι ἡ ἐν αὐτῷ διαμονὴ ἤρσκεν ὑπερβαλλόντως εἰς τοὺς πτωχοὺς! Τὸ πτωχοκομεῖον ἦτο διὰ τοὺς πτωχοὺς κατάλυμα πλήρες διασκεδάσεων, εἶδος οἰνοπωλείου ἐν ᾧ τὰ πάντα δωρεὰν ἐλάμβανον, καὶ ἐν ᾧ καθ' ὅλον τὸ ἔτος εἶχον τὸ πρόγευμα, τὸ γεῦμα, τὸ τέιον καὶ τὸ δεῖπνον· ἦτο αὐτόχρονον Ἡλύσια πεδία ἐκ πλίνθων καὶ ἀσβέστου, ἐν ᾧ πάντες εἶχον τὰς ἀπολαύσεις των χωρὶς νὰ ἐργάζωνται.

«ὦ! ἐσέκθητι πονήρως τὸ συμβούλιον· δὲν εἴμεθα ἡμεῖς ἄνθρωποι· νᾶνεχώμεθα τοιαύτην κατάστασιν· θὰ τακτοποιήσωμεν τὰ πάντα· θὰ θέσωμεν τέρμα εἰς τὸ κακὸν καὶ τοῦτο ἄνευ ἀναβολῆς.»

Ἐπὶ τοῦτῳ παρεδέχθησαν ὡς ἀρχὴν καὶ βάσιν, ὅτι οἱ πτωχοὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἠδύναντο κατ' ἐκλογὴν (διότι οὐδένα ἤθελον νὰ βιάσων, πολλοὺ γὰρ καὶ δεῖ) ἢ ν' ἀποθάνωσι τῆς πείνης ἀργὰ καὶ κατὰ μικρὸν ἂν ἔμενον ἐν τῷ καταστήματι, ἢ ἀμέσως ἂν ἐξήρχοντο αὐτοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνῆψαν συμβόλαιον μετὰ τῆς ἐταιρίας τῶν ὑδραγωγείων, ὅπως ἔχωσιν ἀπεριόριστον ποσότητα ὕδατος, καὶ μετὰ τινος σιτηπόρου, ὑποχρεωθέντος κατὰ περιόδους ὀρισμένας νὰ παρέχῃ μικρὰν ποσότητα ἀλεύρου βρώμης. Ἀπεφάσισαν προέτι νὰ χορηγῶνται τρεῖς καθ' ἑκάστην μικραὶ μερίδες ἀραιοῦ πόλτου, ἀνά ἓν κρομμύδιον δις τῆς ἐβδομάδος καὶ τὸ ἥμιτον μικροῦ ἄρτου κατὰ κυριακὴν. Διὰ δὲ τὰς γυναῖκας ἔλαβον πολλὰ ἄλλα μέτρα συνετὰ καὶ φιλόφροντα, ἅτινα περιττὸν κρίνω νᾶναφέρω· δὲν ἠμέλησαν προέτι νὰ χωρίσωσι καλοκλῆθῶς δι' οἴοναι διαζυγίου τὰ πτωχὰ ἀνδρόγυνα, ἀπαλάσσοντα οὕτως αὐτὰ ἀπὸ τὰ ὑπερογκὰ ἐξοδα ἅτινα θάπνητοντο ἐὰν ἤθελον νὰ λάθωσι διαζύγιον παρὰ τοῦ κανονικοῦ δικαστηρίου· καὶ ἀντὶ νὰ ὑποχρεώσωσι τὸν σύζυγον νὰ βοηθῇ διὰ τῆς ἐργασίας τὴν οἰκογενεῖάν του, ἐχώρισαν αὐτὸν τῆς οἰκογενεῖας του καὶ τὸν κατέστησαν ἐλεύθερον. Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπολογίσῃ πόσοι ἄνθρωποι ἐκ πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων θὰ ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς ἐὰν κατέρθουν νὰπολαύσωσιν ἀμφοτέρω τᾶνωτέρω εὐεργετήματα· ἀλλ' οἱ διευθύνοντες ἦσαν ἄνδρες προβλεπτικοὶ καὶ ὑπερπῆδησαν τὸ πρόσκομμα αὐτῶ· πρὸς ἀπολαὴν τῶν εὐεργετημάτων τούτων ἦν ἀνάγκη νὰ ζῆ τις ἐν τῷ πτωχοκομείῳ καὶ ἐκ πόλτου, ὅπερ ἐτρόμαξε τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐξ ἡμῶν μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ Ὁλιβεροῦ Τούιστ

νόν σύστημα ἦν ἐν πλήρει ἰσχύϊ. Κατ' ἀρ-
γὰς ἦτο κάπως δαπανηρότερον· ἐχρειάσθη νὰ
πληρώσῃσι περισσότερα εἰς τὸν ἐργολάβον τῶν
κτιθῶν, καὶ νὰ στενεύσῃσι τὰ ἐνδύματα τῶν
πτωχῶν, κατἰσχνῶν καὶ κατεσκληρότων καταν-
τησάντων μετὰ δύο ἐβδομάδων πολτοφαγίαν·
ἀλλ' ὁ ἀριθμὸς τῶν τροφίμων τοῦ πτωχοκομείου
ἐλαττώθη ἐπαισθητῶς καὶ τοῦ συμβουλίου ἡ χα-
ρὰ ἦν ἀνεκλάλητος.

Τὸ μέρος, ἔνθα ἔτρωγον τὰ παιδιά, ἦτο με-
γάλη τις πλακόστρωτος αἶθουσα, εἰς ἧς τὸ ἄ-
κρον εὐρίσκετο λέβης τις, δόπθην δὲ συσσιτάρ-
χης τοῦ πτωχοκομείου, φέρων ἐμπροσθέλλαν καὶ
βοηθούμενος ὑπὸ μιᾶς ἢ δύο γυναικῶν, ἐκένου-
σεν τὸν πόλτον κατὰ τὰς ὥρας τοῦ φαγητοῦ. Ἐκα-
στον παιδίον ἐλάμβανεν ἐκ τούτου ἐν μικρὸν τρυ-
βλίον πλήρες, καὶ οὐδέποτε περισσότερον, ἐξαι-
ρουμένων τῶν ἐρρωτῶν, ὅτε ἐλάμβανον ἐπὶ πλέον
δύο οὐγκίας καὶ ἐν τέταρτον ἄρτου· τὰ λευκο-
σίδηρα τρυβλία τῶν δὲν εἶχον ἀνάγκην καθα-
ρισμοῦ, διότι διὰ τῶν κοχλιαρίων τῶν, ζητοῦν-
τα νὰ φάγῃσι καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ φαγητοῦ
μέριον, τοσοῦτῳ τὰ ἐκαθάριζον τὰ παιδιά, ὥστε
ἀπήστραπτον. Καὶ ὅταν ἐτελείωνον τὴν ἐργα-
σίαν ταύτην, ἥτις δὲν διήρκει πολὺ διότι τὰ
κοχλιαρία εἶχον σχεδὸν τὸ μέγεθος τοῦ τρυ-
βλίου, ἔμενον ἐν ἐκστάσει πρὸ τοῦ λέβητος, οἱ
δὲ ὀφθαλμοὶ τῶν τοσαύτην ἀπληστίαν ἐξέφρα-
ζον, ὥστε ἐνόμιζες ὅτι τὸν κατεβρόχιζον διὰ
τῶν βλεμμάτων· καὶ ἔλειχον τὰ δάκτυλά των
διὰ νὰ μὴ χάσωσιν ὀλίγας σταγόνας πόλτου,
προσκολληθείσας εἰς αὐτά. Τὰ παιδιά ἐν γένει
ἔχουσιν ἐξαιρετον ὄρεξιν· ὁ Ὀλιβερ Τουίστ
καὶ οἱ σύντροφοὶ του ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὑπέμει-
ναν τὰς βασιάνους βραδείας κατατήξεως, καὶ
ἡ πείνα ἐπὶ τοσοῦτον διετάραξε τὰς διανοη-
τικὰς των δυνάμεις, ὥστε ἐν παιδίον, ὅπερ
ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του εἶχε μέγα ἀνάστη-
μα, καὶ δὲν ἦτο συνειδημένον εἰς τοιαύτην δίκαι-
αν διότι ὁ πατήρ του ἦτο μάγειρος, ἔδωκεν εἰς
τοὺς συντρόφους του νὰ ἐνοήσωσιν ὅτι ἐὰν δὲν
θὰ ἐλάμβανε μίαν ἐπὶ πλέον μερίδα πόλτου καθ'
ἐκάστην, πολὺ ἐφοβήετο μὴ φάγῃ κἄμμιαν νύ-
κτα τὸ μετ' αὐτοῦ συγκοιμώμενον παιδίον, τὸ
ὅποιον ἦτο μικρὸν καὶ ἀδύνατον· ὁμοίῳ δ' οὐ-
πως εἶχεν ἀπλανὲς καὶ πειναλέον τὸ ὄμμα καὶ
οἱ σύντροφοὶ του τὸν ἐπίστευσαν· ἀπεφάσισαν
λοιπὸν καὶ ἔρριψαν κληρὸν, ὅπως ὀρισθῇ ἐκεῖνος,
ὅστις τὴν αὐτὴν ἐσπέραν κατὰ τὸ δειπνον ἤθελε
ζητήσει καὶ ἄλλην μερίδα παρὰ τοῦ συσσιτάρ-
χου· ὁ κληρὸς ἔπεσε ἐπὶ τὸν Ὀλιβερ Τουίστ.

Τὴν ἐσπέραν τὰ παιδιά κατέλαβον τὰς θέσεις
των· ὁ συσσιτάρχης, περιβεβλημένος τὴν μαγει-
ρικὴν αὐτοῦ στολὴν, παρίστατο αὐτοπροσώπως
πρὸ τοῦ λέβητος· ἐκένωσε τὸν πόλτον καὶ ἀ-
πάγγειλαν μεγάλην προσευχὴν πρὸ τοῦ λιτοῦ
δειπνοῦ. Ὁ πόλτος ἐξηφανίσθη· τὰ παιδιά ἐκρυ-

φομίλου εἰς τὰ ὄψα ἀλλήλων, ἔκαμον νεύ-
ματα εἰς τὸν Ὀλιβερ, καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ τὸν
ἐκέντων διὰ τοῦ ἀγκῶνος. Ὅσῳ μικρὸς καὶ ἂν
ἦτο, ἡ πείνα ὅμως τὸν εἶχε φέροι εἰς ἀπελπι-
σίαν, καὶ τῆς δυστυχίας ἡ ὑπερβολὴ εἶχεν ἐμ-
πνεύσει αὐτῷ αἰσθημα ἀδιαφορίας διὰ πᾶν τὸ
συμβησόμενον· ἠγέρθη λοιπὸν, καὶ προτείνας τὸ
τρυβλίον καὶ τὸ κοχλιαρίον εἶπε μετὰ φωνῆς
ὑποτρεμούσης:

« Ἄν ἀγαπάτε, βάλτε μου ἀκόμη ἓλίγο, Σέρ.»

Ὁ χονδρὸς καὶ ἐρυθροπάρειος συσσιτάρχης ὠ-
χρίασεν· ἐμβρόντητος ἐπὶ τῷ μεγέθει τῆς τόλ-
μης ἐκύτταξε πολλάκις τὸν μικρὸν ἀνάρτην·
εἶτα ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ λέβητος διὰ νὰ βαστα-
χθῇ εἰς τοὺς πόδας του· αἱ βοηθοῦσαι αὐτὸν
γραιὶ εἶχον καταληφθῆ ἐξ ἀπεριγράπτου ἐκπλή-
ξεως καὶ τὰ παιδιά ἐξ ἀπεριγράπτου τρόμου.

« Πῶς! εἶπεν ἐπὶ τέλους ὁ συσσιτάρχης με ἡλ-
λοιωμένην φωνήν.

— Ἄν ἀγαπάτε, βάλτε μου ἀκόμη ἓλίγο,
Σέρ,» ἀπεκρίθη ὁ Ὀλιβερ.

Ὁ συσσιτάρχης κατήνεγκε μέγα κτύπημα διὰ
τοῦ μαγειρικοῦ τοῦ κοχλιαρίου του κατὰ τῆς κε-
φαλῆς τοῦ Ὀλιβερ, καὶ με φωνὰς δυνατὰς ἐκά-
λεσε τὸν κλητῆρα.

Τὸ συμβούλιον ἦτο συνηγμένον ἐν ἐπισήμῳ
συνεδριάσει, ὅταν ὁ κύριος Μπάμμπλ, ὅπως ἐκτός
ἐαυτοῦ εἰσώρμησεν εἰς τὴν αἶθουσαν καὶ στρα-
φείς εἰς τὸν πρόεδρον, τῷ εἶπε:

« Σέρ Λίμκινς, σὰς ζητῶ συγχώρησιν διότι σὰς
ταράττω· Σέρ, ὁ Ὀλιβερ Τουίστ ἐξαναγύρεψεν!»

« Ὅλοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι· ἡ φρίκη ἀπεικο-
νίσθη εἰς τὰ πρόσωπα πάντων.

« Ἐξαναγύρεψεν; εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς· κατ-
ευνάσου, Μπάμμπλ, καὶ ἀποκρίσου μας σαφῶς.
Ἐννοεῖς ὅτι ἐγύρεψεν ἐν νέου τροφήν, ἀφ' οὗ
πρῶτον ἔφαγε τὸν κατὰ τὸν κανονισμὸν χορη-
γούμενον αὐτῷ ζωμόν;

— Μάλιστα, Σέρ.

— Αὐτὸ τὸ παιδί θὰ καταντήσῃ εἰς τὴν κρε-
μάλα κἄμμιαν ἡμέραν, εἶπεν ὁ κύριος μετὰ τὸ λευ-
κὸν ἐσωκάρδιον. Ναι, θὰ καταντήσῃ εἰς τὴν
κρεμάλαν.»

Οὐδεὶς ἀντέλεξεν εἰς τὴν πρόρρησιν ταύτην.
Ζωηρὰ συζήτησις ἐγένετο καὶ τὸ ἐξαγόμενον
αὐτῆς ἦτο ὅτι ὁ Ὀλιβερ καθείρχθη καὶ τὴν ἐπ-
αύριον τὴν πρῶταν κοινοποίησις τοιχοκολλημένη
εἰς τὴν θύραν προσέφερεν ἀμοιβὴν πέντε λιρῶν
σερλινῶν εἰς τὸν ἀναλαμβάνοντα νὰπαλλάξῃ τὴν
ἐνορίαν τοῦ βάρους τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ· ἡ ἐν
ἄλλαις λέξεσι προσέφερε πέντε λίρας καὶ τὸν
Ὀλιβερ Τουίστ εἰς πάντα, ἄνδρα ἢ γυναῖκα,
ὅστις ἤθελεν ἔχει ἀνάγκην μαθητευομένου, δι'
οἰανδήποτε τέχνην ἢ ἐπιχείρησιν.

« Ὅσον καιρὸν ζῶ, ποτὲ μου δὲν ἐσχημάτισα
τόσφ ἀκράδαντον πεποιθήσιν, ἔλεγε τὴν πρῶταν
τῆς ἐπαύριον ὁ κύριος μετὰ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον.

κρούων τὴν θύραν καὶ ἀναγινώσκων τὴν κοινοποίησιν, ὅσον καιρὸν ζῶ, ποτὲ μου δὲν ἐσχημάτισα τόσῳ ἀγαθάντον πεποιθήσιν, ὅποιαν τώρα δι' αὐτὸ τὸ παιδί, διὰ τὸ ὅποιον πιστεύω ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταστήσῃ εἰς τὴν κρεμάλα!»

Ἐπειδὴ ἐν τῇ συνεχείᾳ τῆς διηγήσεώς μου θὰ φανῆ ἂν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον εἶχε δίκαιον ἢ ἄδικον, θὰ βλάψω νομίζω τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς (ἐάν τυγῶν κέκτηται τοιοῦτο), προλέγων ἂν ὁ βίος τοῦ Ὀλιβερ Τουιστ κατέληξεν ἢ μὴ εἰς τὴν τρομερὰν ταύτην λύσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Ἦως ὀλίγον ἔλειψεν ὁ Ὀλιβερ Τουιστ τὰ λάβη θέσει πᾶν ἄλλο ἢ ἀμεριμομέρινον.

Ἀφ' οὗ διέπραξε τὸ ἀσυγχώρητον ἐγκλημα νὰ ζητήσῃ δις πόλτον ὁ Ὀλιβερ ἔμεινεν ἐπὶ ὀκτῶ ἡμέρας καθειρογμένος ἐν τῷ κρατητηρίῳ, ἐν ᾧ τὸν εἶχον ἐγκλείσει ἢ εὐσπλαγγίᾳ καὶ ἡ σύνεσις τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Ὡστε ἠδύνατό τις νὰ ὑποθήσῃ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ἐάν μετὰ σεβασμοῦ ἤκουσεν ὁ Ὀλιβερ τὴν πρόβωσιν τοῦ κυρίου μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον ἠδύνατο εὐκόλως νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ προσηλῶν τὸ ἐν ἄκρον μανδηλίου εἰς ἐν καρφίον εἰς τὸν ταίχον καὶ τὸν λαϊμόν του εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐν κόλυμα πρὸς ἐκτέλεσιν τοιαύτης πράξεως· διότι κατ' εἰδικὴν διαταγὴν τοῦ συμβουλίου, φέρουσαν τὰς σφραγίδας καὶ τὰς υπογραφὰς πάντων τῶν μελῶν, τὰ μανδηλία, θεωρούμενα ὡς ἀντικείμενα πολυτελείας, ἀπηγορεύθησαν διὰ παντὸς εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ πτωχοκομείου· ἔπειτα ἡ τρυφερὰ ἡλικία τοῦ Ὀλιβερ ἦτο δεύτερον κόλυμα ἐπίσης σπουδαίου· ἠρέσθη λοιπὸν νὰ κλαύσῃ πικρῶς ἐπὶ δλοκλήρως ἡμέρας· καὶ ὅταν ἤρχοντο αἱ μακρὰ καὶ ἀνιαραὶ ὥραι τῆς νυκτός, ἐκάλυπτε τοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ τὰς μικρὰς χεῖράς του, διὰ νὰ μὴ βλέπῃ τὸ σκότος, καὶ ἐχώνετο εἰς μίαν γωνίαν προσπαθῶν νὰ κοιμηθῇ· ἐνίοτε ἐξεγείρετο ἐντρομος καὶ προσήγγιζεν εἰς τὸν ταίχον, ὡς ἐάν εὕρισκεν εἰς τὴν τραχείαν καὶ ψυχρὰν αὐτοῦ ἐπιφάνειαν προστασίαν κατὰ τοῦ περικυκλοῦντος αὐτὸν σκότους καὶ τῆς ἐρημίας.

Ἀλλ' οἱ ἐχθροὶ τοῦ συστήματος δὲν πρέπει νὰ φαντασθῶσιν ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῆς καθείρεως αὐτοῦ ἐστερήθη ὁ Ὀλιβερ τοῦ εὐεργετήματος τῆς γυμναστικῆς, τῶν κοινωνικῶν εὐχαριστήσεων ἢ τῶν παραμυθιῶν τῆς θρησκείας. Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὴν γυμναστικὴν, ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο ὥρατος καὶ ψυχρὸς, εἶχε τὴν ἄδειαν ἐκάστην πρωΐαν νὰ νίπτηται εἰς τὴν βρύσιν, ἐν αὐτῇ πλκαοστρώτῳ, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ κυρίου Μπάμπλ, ὅστις διὰ νὰ προλάβῃ ἐνδεχομένην προσβολὴν κατακροῆς, ἐπετάχυνε τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος τοῦ Ὀλιβερ διὰ συνεχῶν βὰδισμῶν. Ὡς πρὸς δὲ τὰς κοινωνικὰς εὐχαρι-

στήσεις, ἀνὰ πᾶσαν δευτέραν ἡμέραν ὠδήγουν αὐτὸν εἰς τὸ παιδικὸν ἐστιατόριον καὶ ἐκεῖ διὰ τὸ καλὸν παράδειγμα καὶ τὴν διδασκαλίαν τῶν ἄλλων ἐμαστιγοῦτο ὡς τῷ ἔπρεπε. Ἀντὶ δὲ νὰ τῷ ἀρνηθῶσι τὰς θρησκευτικὰς παραμυθίας, τὸν ναντίον καθ' ἐκάστην ἑσπέραν εἰσῆγον αὐτὸν διὰ λακτισμάτων εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκεῖ εἶχε τὴν ἄδειαν νὰ κούῃ πρὸς μεγάλην αὐτοῦ παρηγορίαν, τὴν ὑπὸ τοῦ συμβουλίου ἐπιτεθεωρημένην καὶ ἐπηνυξημένην προσευχὴν τῶν συντρόφων του, δι' ἧς ἐδέοντο οὗτοι νὰ καταστῶσιν ἀγαθοὶ, ἐνάρετοι, εὐδαίμονες καὶ εὐπειθεῖς, καὶ νὰ μὴ ὁμοιάσωσι τῷ Ὀλιβερ Τουιστ, ὃν παρίστων ὡς ἐγκαταλειφθέντα πλέον διὰ τὰ πολλά του ἐλαττώματα καὶ τὰς κακίας καὶ τὴν προστασίαν καὶ τὴν κυριότητα τοῦ Σατανᾶ, καὶ ὡς τέλειον δεῖγμα προϊόντος τῆς βιομηχανίας τοῦ διαβόλου.

Ἐν ᾧ οὕτω τὰ τοῦ Ὀλιβερ ἐλάβανον τοιαύτην ἀγαθὴν καὶ εὐνοικωτάτην τροπὴν, συνέβη πρῶταν τινὰ ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, κκαπνοδοχοκαθαριστῆς τὸ ἐπάγγελμα, νὰ κατέρχηται τὴν ὁδὸν, βασιανίζων τὸν νοῦν του πρὸς ἐξεύρεσιν μέσου πληρωμῆς πολλῶν καθυστερούντων ἐνοικίων, δι' ἅπερ ὁ οἰκοδοσπότης καθίστατο δεημέραι ἀπαιτητικώτερος. Μὲ ὅλας τὰς ἀθροίσεις καὶ τοὺς ὑπολογισμοὺς δὲν κατώρθου νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσὸν πέντε λιρῶν στερλινῶν, ὧν εἶχεν ἀνάγκην. Εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν καὶ ἀπόγνωσιν περιελθὼν, ἐκτύπα τὸ μέτωπόν του καὶ κατόπιν ἐκτύπα τὸν ὄνον του, ὅτε διερχόμενος πρὸ τοῦ πτωχοκομείου ἔρριψε τὰ βλέμματα εἰς τὴν ἐπὶ τῆς θύρας τοίχοκολλημένην κοινοποίησιν.

«ὦ! ὦ!» ἔκαμεν εἰς τὸν ὄνον.

Ὁ ὄνος του κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἦτο πολὺ ἀφρημένος· πιθανὸν ἐσκέπτετο ἐάν εἰς τὸ πρόγευμά του θὰ εἶχε περίσπ' ἀκραμβόφυλλα, καὶ ἐάν θὰ πάλλαγῃ ταχέως τῶν δύο σάκκων ἃς ἐσύρεν ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου· δὲν προσέσχεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του καὶ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Ὁ κύριος Γκαμφίηλδ ἐξετόξευσε τότε φοβερὰν βλασφημίαν κατὰ τοῦ ὄνου, ἔτρεξε κατόπιν καὶ κατήνεγκε κατὰ τῆς κεφαλῆς του ἰσχυρὸν ῥόδατον κύπημα, δυνάμενον νὰ συντρίψῃ πᾶν ἄλλο κράνιον ἐκτὸς κράνιου ὄνου· εἰτὰ ἤρπασε τὸν χαλινὸν καὶ συνέτάραξεν ἀποτόμως τὰς σιατγόννας τοῦ ὄνου, ὅπως ἐπαναγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑπάκοήν· οὕτως ἐστρέψεν αὐτὸν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, κατήνεγκε δεύτερον κύπημα κατὰ τοῦ κράνιου του ὅπως μὲν ἐσκοτισμένος μέχρι τῆς ἐπανόδου του καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οὐδὸν τῆς θύρας ἵνα ἀναγνώσῃ τὴν κοινοποίησιν.

Ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἑσωκάρδιον ἴστατο ἔρθιος, τὰς χεῖρας ὑπίσθεν τῶν νότων ἔχων· εἶχεν ἐξέλθει τῆς συνεδριάσεως, ἐν ᾗ μετ' ἐμβροθείας ἐγνώμάτευσε, καὶ εἶχε παρακῆ μάρτυς τῆς

μεταξὺ τοῦ κυρίου Γκαμφίηλδ καὶ τοῦ ὄνου τοῦ μικρῶς ἐριδὸς ἐμειδιάσας μετ' εὐχαριστήσεως ἰδὼν τὸν καπνοδοχοκάθαριστὴν πλησιάζοντα εἰς τὴν κοινοποίησιν, διότι πάραυτα κατενόησεν ὅτι ὁ κ. Γκαμφίηλδ ἦτο ὁ καταλληλότερος αὐθέντης διὰ τὸν Ὀλιβερ' ἐπίσης ἐμειδιάσας καὶ ὁ κ. Γκαμφίηλδ ἀναγινώσκων τὴν κοινοποίησιν, διότι ἀκριβῶς πέντε λίραι τῷ ἐχρειάζοντ' ὡς πρὸς δὲ τὸ παιδίον, ὑπερ ὧφειλε νὰ ἀλάβῃ, ἐσκέφθη ὅτι χάρις εἰς τὴν δίκαιαν τοῦ καταστήματος θὰ ἦτο ἀκούοντως ἰσχυρὸν διὰ νὰ ἀρξηταί εἰς καπνοδοχεῖα' ἐπανεγγῶ τὴν κοινοποίησιν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, λέξιν πρὸς λέξιν ἀκολούθως φέρων εὐσεβάστως τὴν χεῖρά εἰς τὸ κασκέτον αὐτοῦ ἐπλησίασας τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον.

«Εἶναι ἐδῶ κἀνὲν παιδί, ὅπου ἡ ἐνορία θέλει νὰ βάλῃ εἰς μάστορα; ἠρώτησεν ὁ κύριος Γκαμφίηλδ.

— Ναί, καλέ μου ἄνθρωπε, ἀπεκρίνατο ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον μετὰ προστατευτικοῦ μειδιάματος. Τί τὸ θέλετε;

— Ἐὰν ἡ ἐνορία ἤθελε νὰ μάθῃ αὐτὸ κἀμίαν εὐχάριστον τέχνην, ὡς παραδείγματος χάριν νὰ καθαρῖζῃ τὰς καπνοδόχας, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, ἔχω ἀνάγκη ἑνὸς μᾶθητευσμένου καὶ εὐχάριστος θὰ το ἔπαιρνα.

— Ἐἴσελθε,» εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον.

Ὁ κύριος Γκαμφίηλδ ὑπήγγε πρῶτον καὶ κατήνεγκεν ἰσχυρὸν κτύπημα κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὄνου καὶ συνετάραξε τὰς σιαγόνας του, διὰ νὰ μὴ τῷ ἐπέβη ἡ ἰδέα νὰ φύγῃ, καὶ ἠκολούθησε τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐν ἧ ὁ Ὀλιβερ Τουίστ εἶχεν ἰδεῖ τὸ πρῶτον τὸν εὐπατρίδην ἐκεῖνον.

«Εἶναι πολὺ ἀκάθαρτον ἐπάγγελμα, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς ὅταν ἤκουσε τὴν αἴτησιν τοῦ Γκαμφίηλδ.

— Πολλάκις παιδιὰ ἐπνίγησαν εἰς τὰς καπνοδόχας, παρετήρησεν ἕτερος κύριος.

— Αὐτὸ συμβαίνει, ὅταν βρέχουν τὸ ἄχυρον πρὸ τοῦ τῷ ἀνάψουν διὰ νὰ τὰ κάμουν νὰ καταβῶν, καὶ ἔτσι βγαίνει καπνὸς μονάχα καὶ καθλοῦ φωτιά, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφίηλδ. Ἄλλὰ νὰ σὰς εἰπῶ, ἀφεντικὰ, ὁ καπνὸς δὲν εἶναι καλὸς διὰ τίποτε, ἀποκοιμίζει τὰ παιδιὰ καὶ αὐτὸ πολὺ ἐπιμονὰ καὶ πολὺ ὀκνά' μία καλὴ φωτιά τὰ ἐξυπνὰ καὶ τὰναγκάζει νὰ καταβαίνου' εἰς τὰ τέσσαρα, ὅταν αἰσθάνωνται νὰ ψήνωνται ἢ πατοῦσας τῶν ποδῶν των.»

Ἡ ἐπεξήγησις αὕτη ἤρесе φαίνεται πολὺ εἰς τὸν κύριον μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον, ἀλλὰ βλέμμα σοβαρὸν τοῦ κυρίου Λίμκινς διεκοφθε τὴν φαιδρότητά του. Τὸ συμβούλιον συνεσκέφθη ἐπὶ τινα λεπτὰ ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ μόνον αἱ ἀ-

κάλουθαι λέξεις ἤκούοντο: «Ἐλάττωσις τῶν δαπανῶν' ἀς εἴμεθα οἰκονόμοι' ἰδοὺ περίστας νὰ δημοσιεύσωμεν καλὴν λογοδοσίαν.» Καὶ αἱ λέξεις αὗται ἤκούοντο μόνον διότι ἐπανελαμβάνοντο πολλάκις καὶ μετὰ ζωηρότητος.

Τέλος ἡ ταπεινῇ τῇ φωνῇ συνδιάλεξις αὕτη ἔληξε καὶ ἀφ' οὗ οἱ σύμβουλοι κατέλαβον αὐτῆς τὰς θέσεις των καὶ ἀνέλαβον τὴν μεγαλοπρεπεῖα αὐτῶν φυσιογνωμίαν, ὁ κύριος Λίμκινς εἶπεν:

«Ἐξετάσαντες τὴν αἴτησίν σας, δὲν δυνάμεθα νὰ δεχθῶμεν αὐτήν.

— Ἦν ἀπορρίπτομεν καθ' ὀλοκλήριαν, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον.

— Ἄνευ δισταγμοῦ,» προσέθεκον τὰ λοιπὰ μέλη.

Ὁ κύριος Γκαμφίηλδ διετέλει ὑπὸ τὸ βάρος ἀσημάντου τινὸς κατηγορίας, ὅτι τρία ἢ τέσσαρα παιδιὰ ἀπέθανον ὑπ' αὐτὸν ἐκ δαρμῶν' τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα μὴ τὸ συμβούλιον ἐξ ἀκατανόητου ἰδιοτροπίας ἔλαβε καὶ τοῦτο ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἀπόφασίν του, ὡς ἐπιβαρυντικὴν περίπτωσιν. Ἐὰν οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα, οἱ κύριοι σύμβουλοι παρεξέκλινον τῆς ὁδοῦ, ἣν ἠκολούθουν συνήθως' μὴ ἐπιθυμῶν ποσῶς ὕμως νὰ φέρῃ τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὸ μέσον, ὁ κύριος Γκαμφίηλδ ἀπεμακρύνετο βραδέως τῆς τραπέζης, στρέφων τὸ κασκέτον μεταξὺ τῶν δακτύλων του.

«Λοιπὸν, ἀφεντικὰ, δὲν θέλετε νὰ μοῦ τὸ δώσητε; εἶπεν ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς' ἡ τοῦλάχιστον, ἐπειδὴ τὸ ἐπάγγελμα εἶναι ἀκάθαρτον, εἴμεθα γνώμης ὅτι ἡ προσφερομένη ἀμοιβὴ πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ.»

Ἡ φυσιογνωμία τοῦ κυρίου Γκαμφίηλδ ἐφαιδρύνθη' ἐπλησίασε μετὰ σπουδῆς τὴν τράπεζαν καὶ εἶπε:

«Πόσα θέλετε νὰ μοῦ δώσητε, ἀφεντικὰ; σὰς παρακαλῶ, μὴ ζητῆτε νὰ ζημιώσητε ἕνα πτωχὸν ἄνθρωπον' πόσα μοῦ δίνετε;

— Μοῦ φαίνεται, ὅτι τρεῖς λίραι καὶ δέκα σελίνια εἶναι πολὺ ἀρκετὰ, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς.

— Εἶναι μάλιστα καὶ δέκα σελίνια παραπάνω ἀφ' ὅσα χρειάζονται, εἶπεν ὁ κύριος μὲ τὸ λευκὸν ἔσωκάρδιον.

— Ἄς ἦναι, βάλετε τέσσερες λίρες, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφίηλδ, καὶ τὰ ὀρίζομεν.

— Τρεῖς λίρες καὶ δέκα σελίνια, ἐπανελάβεν ὁ κύριος Λίμκινς μετὰ σταθερότητος.

— Νὰ μοιράσωμεν τὴν διαφορὰν, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφίηλδ μετ' ἐπιμονῆς' τρεῖς λίρες καὶ δεκαπέντε σελίνια.

— Οὐδ' ἕνα φαρδὶνι παραπάνω, εἶπεν ὁ κύριος Λίμκινς μετὰ τῆς αὐτῆς σταθερότητος.

— Εἴθε πολλὸν σκληροὶ εἰς ἐμῶν, ἀφεντικὰ, εἶπεν ὁ Γκαμφίηλδ, ἀμφοτέρων.

— Μπα! μπα! ανοησία! εἶπεν ὁ κύριος μετὰ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον. Καὶ δωρεὰν νὰ το ἔπαιρνες πάλιν ὠφελημένος θὰ εὐρεθῆς· πάρε το, ἀνόητε· εἶναι παιδί καθὼς τῆ θέλεις· καὶ ἀν κἀμιά φορὰ τὸ δέρεις, θὰ τοῦ κάμνη καλὸ· δὲν κοστίζει καὶ τίποτε ἢ διατροφή του, διότι ἀφ' οὗτου ἐγεννήθη, ποτὲ δὲν ἔπαθεν ἀπὸ δυσπεψίαν. Χὰ, χὰ, χὰ!»

Ὁ κύριος Γκαμφίηλδ ἔρριψεν εὐθὺς βλέμμα ἐπὶ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου, καὶ βλέπων ὅλους μειδιῶντας ἀνεκάγχασε καὶ αὐτός.

Ἡ συμφωνία ἐγένετο καὶ ὁ κύριος Μπάμμυλ διετάχθη νὰ προσαγάγῃ αὐθημερὸν τὸν Ὀλιβερ Τουίστ πρὸ τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις κατὰ τὸν νόμον ἔδει νὰ προσυπογράψῃ καὶ ἐπικυρόσῃ τὸ συμβόλαιον τῆς προσλήψεως τοῦ μαθητευομένου.

Συνεπεῖα τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁ Ὀλιβερ πρὸς μεγίστην αὐτοῦ ἐκπληξιν ἐξῆλθε τῆς φυλακῆς καὶ τῷ ἔδωσαν νὰ φορέσῃ λευκὸν ὑποκάμισον. Μόλις εἶχε τελειώσῃ τὸν ἔκτακτον τοῦτον στολισμὸν του, καὶ ὁ κύριος Μπάμμυλ ἔφερον αὐτῷ ἓν τρυβλίον πόλτου, καὶ δύο οὐγκίας καὶ τέταρτον ἄρτου, ὡς συνειθίζετο κατὰ τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀλιβερ ἤρχισε νὰ χέρῃ θερμὰ δάκρυα, σκεφθεὶς οὐχὶ πολὺ ἀνοήτως, ὅτι ἀφ' οὗ τοιοιουτρόπως ἤθελε νὰ τον παχύνῃ τὸ συμβούλιον, θὰ εἶχε προαπερασισμένον νὰ τον φονεύσῃ χάριν ἰσως φιλανθρωπικῷ τινος σκοποῦ.

«Μὴ κλαίης καὶ κοκκινίζου τὰ ῥάτια σου, Ὀλιβερ, ἀλλὰ φάγε καλὰ καὶ ἔσο εὐθυμος, εἶπεν ὁ Μπάμμυλ μετ' ἀρχοντικοῦ ἤθους. Θὰ σε βάλουν εἰς ἀφεντικὸν, Ὀλιβερ.

— Εἰς ἀφεντικὸν, Σέρ! εἶπε τὸ παιδίον τρέμον.

— Ναί, Ὀλιβερ, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμυλ. Οἱ εὐεργετικοὶ καὶ μεγαλόδωροὶ ἄνδρες, ὅπου φροντίζουν γιὰ σὲ ὡς πατέρες, Ὀλιβερ, διότι δὲν ἔχεις πατέρα, θὰ σε βάλουν εἰς ἀφεντικὸν, θὰ σε βάλουν εἰς τὴν κοινωνίαν, νὰ γίνῃς ἄνθρωπος, ἀν καὶ δι' αὐτὸ ἢ ἐνορία θὰ ἐξοδεύσῃ τρεῖς λίρας καὶ δέκα σελίνια! Τρεῖς λίρας καὶ δέκα σελίνια, Ὀλιβερ! μετ' ἄλλους λόγους ἐβδόμηντα σελίνια! Καὶ ὅλα αὐτὰ δι' ἓνα ἄθλιον ὄρφανόν, τὸν ὅποιον κάνεις δὲν ἀγαπᾷ!»

Ὁ κύριος Μπάμμυλ ἐτελείωσε διὰ νὰ πάρῃ ἀναπνοὴν ἀφ' οὗ ἀπήγγειλε δι' ὕφους ἐπισήμου τὴν ἀνωτέρω προσλαλίαν. Τὰ δάκρυα κατέκλυζον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταλαιπώρου παιδὸς καὶ πικρῶς ὠλόλυζε.

«Ἐλα, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμυλ μετ' ὀλιγοτέρου ἔμφρασιν, διότι ἡ φιλαυτία του ἐκολακεύθη ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς εὐγλωπτίας του· ἔλα, Ὀλιβερ, σπόγγισε τὰ ῥάτια σου μετὰ τὸ μανίκι σου, καὶ μὴ χύνης δάκρυα ἐς τὴν σούπᾶ σου· κάμνεις ὡς ἀνόητος, καὶ μὲν Ὀλιβερ.» Ἀναμφιβόλως διότι ὁ πόλτος εἶχεν ἀρκετὸν ὕδωρ, καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην δακρῶν διὰ ν' αὐξήσῃ.

Καθ' ὅδον ἐν ᾧ μετέβαινον εἰς τοῦ εἰρηνοδίκου ὁ κύριος Μπάμμυλ ἐνουθέτει τὸν Ὀλιβερ, λέγων αὐτῷ ὅτι τὸ μόνον ὅπερ εἶχε νὰ κάμῃ ἦτο νὰ φαίνηται εὐθυμος, καὶ ὅταν τὸν ἐρωτήσουν ἀν θέλῃ νὰ ἔμβῃ μαθητευόμενος νὰ παντήσῃ—Μετὰ πάσης χαρᾶς. Ὁ Ὀλιβερ ὑπεσχέθη νὰ ἐκτελέσῃ πιστῶς τὰ δύο ταῦτα παραγγέλματα καὶ τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ κύριος Μπάμμυλ τῷ ἔδωκε μετὰ τρόπον νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἀν ἔκαμινεν ἄλλως δὲν θὰ τὰ πέραγε καλὰ. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ εἰρηνοδικείου ἐκλείσθη μόνος εἰς μικρὸν δωμάτιον, ὅπου ὁ κύριος Μπάμμυλ τὸν διέταξε νὰ περιμένῃ.

Τὸ παιδίον ἔμεινεν ἐκεῖ, τρέμον καὶ ἐν ἀγωνίᾳ· μετὰ παρέλευσιν ἡμισσίας ὥρας ὁ κύριος Μπάμμυλ διήνοιξε τὴν θύραν, προσέβηκε τὴν ἀσκεπῆ κεφαλὴν του καὶ εἶπε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ.

«Ὀλιβερ, φίλε μου, ἔλα νὰ παρουσιασθῆς εἰς τὸν κύριον εἰρηνοδίκην.» Καὶ συγχρόνως ἐξακοντίσας ἀπειλητικὸν βλέμμα κατὰ τοῦ παιδὸς, προσέθηκε χαμηλῇ τῇ φωνῇ: «Πρόσεχε εἰς ὅσα σοῦ εἶπα, μάγκα τοῦ διαβόλου!»

Ἀκούσας τοὺς δύο τούτους τρόπους τοῦ λέγειν, κᾶπως ἀντιφάσκοντας πρὸς ἀλλήλους, ὁ Ὀλιβερ ἐκύτταξε μετ' ἀπορίαν τὸν κύριον Μπάμμυλ. Ἄλλ' οὗτος προέλαβε πᾶσαν παρατήρησιν τοῦ παιδὸς, μὴ ἀφείδων αὐτῷ καιρὸν νὰ σκεφθῆ, ἀλλ' εἰσαγαγὼν αὐτὸν μετὰ σπουδῆς εἰς πλησίον αἰθούσας, ἧς ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή· ἦτο δ' ἡ αἰθούσα αὕτη εὐρεῖα, καὶ ἐφωτιζέτο ὑφ' ἐνὸς μεγάλου παραθύρου. Ὅπισθεν ὑψηλοῦ γραφείου ἤδρευον δύο πρεσβύται κεκοιναμένην ἔχοντες τὴν κόμην, ὧν ὁ εἰς ἀνεγίνωσκεν μίαν ἐφημερίδα, ἐν ᾧ ὁ ἕτερος τῇ βοήθειᾳ ζεύγους διόπτρων ἐμελέτα μικρὸν τεμάχιον περγαμνῆς. Πρὸ τοῦ γραφείου ἴσταντο ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁ κύριος Λίμικιν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, μαῦρος ἐκ κἀπνιάς καὶ ἀκάθαρος.

Ὁ διοπτροφόρος γέρον ἐφαίνετο ἀπερροφημένος ἐκ τῆς μελέτης τῆς περγαμνῆς καὶ εἶχε σχεδὸν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς· ὁ Μπάμμυλ ἐτοποθέτησε τὸν Ὀλιβερ πρὸ τοῦ γραφείου.

«Ἴδου τὸ παιδίον, ἐξοχώτατε,» εἶπεν ὁ κύριος Μπάμμυλ.

Ὁ τὴν ἐφημερίδα ἀναγινώσκων γέρον ἤγειρε πρὸς στιγμὴν τὴν κεφαλὴν καὶ ἐξύπνησε τὸν συνάδελφόν του, τραβήξας αὐτὸν ἐκ τῆς χειρῖδος.

«Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι τὸ παιδίον; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος.

— Ναί, Σέρ, ἀπήντησεν ὁ Μπάμμυλ. Χαιρέτισε τὸν αὐθέντην, φίλε μου.»

Ὁ Ὀλιβερ ἔλαβε θάρρος καὶ ἐχαιρέτισεν ὡς ἠδύνατο κάλλιον. Προσηλωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰς κεκοιναμένας φενάκας των, ἐσκέπτετο ἀν ἐγεννήθησαν μετ' οἰαύτας τρίαχθῆς, καὶ ἀν ἕνεκα τούτου ἔχουν μεγάλας θέσεις.

«Λοιπὸν, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, ὑποθέτω ὅτι κλίσει πρὸς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καπνοδοχοκαθαριστοῦ.

— Τρελαίνεται δι' αὐτὸ, ἐξοχώτατε, εἶπεν ὁ Μπάμπλ, τσιμπῶν συγχρόνως τὸν Ὀλιβερ, ὅπως οὕτω τὸν προειδοποιήσῃ ὅτι ὄφειλε νὰ μὴ εἴπῃ τὸ ἐναντίον.

— Θέλει νὰ γίνῃ καπνοδοχοκαθαριστὴς νὰ ἔχῃ; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος.

— Ἐὰν αὖριον τοῦ ἔλεγον νὰλλάξῃ ἐπάγγελμα, θὰ ἐπέμενε διὰ τῆς βίας νὰ γένῃ καπνοδοχοκαθαριστὴς, καὶ θὰ ἐδραπέτευεν, εὐγενέστατοι, ἀπεκρίνατο ὁ Μπάμπλ.

— Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ μέλλων κύριός του; Σεῖ, κύριε; Θὰ τὸν μεταχειρίζεσθε καλῶς, ἢ ὄχι; Θὰ τὸν τρέφῃτε, θὰ λαμβάνητε πᾶσαν περὶ αὐτοῦ φροντίδα; ἠρώτησεν ὁ γέρον κύριος σφαιρῶς πρὸς τὸν καπνοδοχοκαθαριστήν.

— Ναι, καὶ ὅταν λέγω ναι, τὸ ναι μου εἶναι ναι! εἶπε κομπάζων ὁ κύριος Γκαμφίηλδ.

— Ἐχετε κάπως ἀπότομον φωνήν, ἀλλ' ἔχετε συγχρόνως φυσιογνωμίαν ἐντίμου καὶ εὐληκροῦς ἀνθρώπου, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, στρέφων τὰ δίοπτρά του πρὸς τὸν διεκδικούντα τὴν πεντάλιρον ἀμοιβήν, οὗ τὸ δυσειδὲς ἐξωτερικὸν προέδιδε τὴν ὠμότητα τοῦ χαρακτῆρός του· ἀλλ' ὁ εἰρηνοδίκης ἦτο τυφλὸς σχεδὸν καὶ παλίμπαις· ὥστε οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαίτησιν νὰ βλέπῃ ὡς πᾶς ἄλλος καθαρά.

— Κολακεύομαι νὰ τὸ πιστεύω, Σέρ, εἶπεν ὁ κύριος Γκαμφίηλδ, εἰδεχθῶς μειδιῶν.

— Οὐδόλως ἀμφιβάλλω, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ γέρον κύριος στηρίζων τὰ δίοπτρα ἐπὶ τῆς μύτης καὶ προσπαθῶν νὰ εὕρῃ τὸ μελανοδοχεῖον.

ἦτο ἡ κρίσιμος στιγμή τῆς τύχης τοῦ Ὀλιβερ. Ἐὰν τὸ μελανοδοχεῖον εὐρίσκετο εἰς τὴν θέσιν, εἰς ἣν ὁ γέρον κύριος τὸ ἐζήτηι, θὰ ἔβαφε τὸν κάλαμόν του, θὰ ὑπέγραφε τὸ συμφωνητικὸν, ὃ δὲ καπνοδοχοκαθαριστὴς θὰ παρελάμβανε πάραυτα τὸν Ὀλιβερ. Ἄλλ' ἡ τύχη ἠθέλησεν ὥστε τὸ μελανοδοχεῖον νὰ εὐρίσκηται ὑπὸ τὴν βίνα τοῦ εἰρηνοδίκου, ὅστις ματαίως ἐζήτηι αὐτὸ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς τραπέζης. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐρεύνης ταύτης, ἔρριψε τὰ βλέμματα πρὸ αὐτοῦ καὶ ἀντέκρυσε τὴν ὄχρὰν καὶ τεταραγμένην φυσιογνωμίαν τοῦ Ὀλιβερ Τουίστ, ὅστις μεθ' ὅλα τὰ ἐκφραστικὰ βλέμματα καὶ τὰ τσιμπήματα τοῦ Μπάμπλ, ἔβλεπε τὸ φρικῶδες ἐξωτερικὸν τοῦ μέλλοντος κυρίου του μετ' ἐκφρασιν φρίκης καὶ τρόμου, τοσοῦτον προφανοῦς ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ διαλάβῃ τὴν προσοχὴν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἡμιτύφλου εἰρηνοδίκου.

Ὁ γέρον κύριος ἐσταμάτησεν, ἀπέθηκε τὸν κάλαμον αὐτοῦ καὶ προσέβλεψε τὸν κύριον Λίμκιν, ὅστις ἔλαβε δόσιν ταμβάκου, προσποιούμενος φαιδρότητα καὶ ἀδιαφορίαν.

«Παιδί μου,» εἶπεν ὁ γέρον κύριος κύπτων πρὸ τοῦ γραφείου.

Ὁ Ὀλιβερ ἐρρίγησεν ἀκούσας τὸν λόγον αὐτοῦ, ἡ δὲ ταραχὴ τοῦ ἦτο συγγνωστέα, διότι ὁ γέρον ὠμίλησε μετὰ προσηνοῦς τόνου, καὶ πᾶς ἀσυνήθης ἤχος ταρασσει πάντοτε· τρόμος γενικὸς τὸν κατέλαβε καὶ ἐξερράγη εἰς δάκρυα.

«Παιδί μου, εἶπεν ὁ γέρον κύριος, εἶσαι ὠχρὸς καὶ φαίνεσαι τρομασμένος. Τί ἔχεις;

— Ἀπομακρύνθητι ὀλίγον αὐτοῦ, κλητῆρ, εἶπεν ὁ ἕτερος ἄρχων, ἀποθέτων τὴν ἐφημερίδα καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος προσβλέπων τὸν Ὀλιβερ. Εἰπέ μας, παιδί μου, τί ἔχεις; μὴ φοβεῖσαι τίποτε.»

Ὁ Ὀλιβερ ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ συνάπτων τὰς χεῖρας καθικέτευσε τοὺς ἄρχοντας νὰ διατάξωσι νὰ τον βάλωσι πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, λέγων ὅτι προσέτιμα νάποθάνῃ τῆς πείνης, νὰ τον δέρουν καθ' ἡμέραν καὶ νὰ τον σκοτώσουν ἀκόμη, ἂν ἤθελον, παρὰ νὰ τον παραδώσουν εἰς τὸν ἀνθρώπον ἐκεῖνον, ὃ ὁποῖος τοῦ ἐπροζένει τρόπον.

«Ποῦ καλὰ, εἶπεν ὁ Μπάμπλ, ὑψῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς χεῖρας, ὑπερηφάνως καὶ μετὰ μεγαλοπρέπειαν. Ποῦ καλὰ, Ὀλιβερ! Ἀπὸ ὅλα τὰ πονηρὰ καὶ δόλια ὄρφανα ὅπου εἶδα εἰς τὴν ζωὴν μου, σὺ εἶσαι τὸ ἀναιδέστερον!

— Σιωπῆ, κλητῆρ, εἶπεν ὁ δεύτερος ἄρχων, ὅταν ὁ κύριος Μπάμπλ ἐτελείωσε.

— Ζητῶ συγγνώμην παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχότητος, εἶπεν ὁ κύριος Μπάμπλ, ὅστις δὲν ἤθελε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὰ ὠτά του· εἰς ἐμὲ ἀπευθύνεται ἡ ὑμετέρα ἐξοχότης;

— Ναι, σιωπῆ!»

Ὁ Μπάμπλ ἔμεινεν ἐμβρόντητος· κλητῆρ αὐτὸς ἐνοριακὸς καὶ νὰ διαταχθῇ νὰ σιωπήσῃ! ὁ κόσμος ἐχάλασε!

Ὁ γέρον διοπτροφόρος κύριος προσεῖδε τὸν συνάδελφόν του, καὶ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν ὡς ἐπιδοκιμάζων.

«Ἀρνούμεθα νὰ ἐπικυρώσωμεν τὸ συμφωνητικὸν τοῦτο, εἶπεν ὁ εἰρηνοδίκης καὶ συγχρόνως ἔρριψε μακρὰν τὸ φύλλον τῆς περγαμηνῆς.

— Ἐλπίζω, ἐψέλλισεν ὁ κύριος Λίμκιν, ἐλπίζω ὅτι, ἐπὶ τῆς ἀναξίας λόγου μαρτυρίας ἑνὸς παιδίου στηριζόμενοι, δὲν θὰ θεωρήσητε ὑποπτον τὴν διαγωγὴν τῶν ἀρχῶν.

— Ἴδικόν μας καθῆκον δὲν εἶναι νάποφανθῶμεν περὶ τοιοῦτου ἀντικειμένου, ἀπάντησε ξηρῶς ὁ γέρον κύριος· ἐπαναγάγετε τὸ παιδίον εἰς τὸ κατὰστημα καὶ χορηγήσατε εἰς αὐτὸ τὰς περιθάλψεις, ὧν ἔχει μεγάλην ἀνάγκην.»

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας ὁ κύριος μετὰ τὸ λευκὸν ἐσωκάρδιον ἐβεβαίωσεν μετὰ τῆς μεγίστης θετικότητος, ὅτι ὁ Ὀλιβερ ὄχι μόνον εἰς τὴν κρεμάλαν θὰ καταντήσῃ, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς τέσσαρα κομμάτια θὰ τὸν διαμελίσωσιν ἐπὶ

«Ἄν μᾶς ἔβλεπε καὶ ἐκεῖνος, ἤθελε συλ-
» λάβει καὶ ὠδηγήσει ἡμᾶς εἰς μέρος ὅπου ἀπαγ-
» χονίζονται οἱ σκύλοι τοῦ δρόμου.»

«Ἀπαχονίζονται,» ἀνεφώνησα ἐμβρόντη-
» τος· «ὁ δρόμος λοιπὸν δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς;
» Τὸ ἰδανικὸν τοῦ σκύλου, ὁ ἐλεύθερος καὶ ἀνε-
» ξάρτητος βίος εἶναι λοιπὸν λέξις κενὴ ἐννοίας
» καὶ συνώνυμος νηστείας καὶ κρεμάλας!»

Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν ἡ νύξ κάθυγρος καὶ ψυ-
» χρά, καὶ μετ' αὐτῆς λεπτὴ βροχὴ, δι' ἧς ἐμά-
» στιζεν ἡμᾶς ἄνεμος παγετώδης. Πόσον τότε μ'
» ἐφάνη ἄσχημος ὁ δρόμος, ὁ τοσοῦτον ὠραῖος
» τὴν προΐαν ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου, καὶ μετὰ
» πόσου πόθου ἐνεθυμούμην τοὺς τέσσαρας τοί-
» χους καὶ τὰ τρία θερμὰ σκεπάσματα τοῦ κα-
» λοῦ μου κοιτῶνος!

Ἦλθε τέλος καὶ ἡ ὥρα καθ' ἣν ἐχύθησαν τὰ
» περικαθάρματα πρὸ τῆς θύρας τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ
» μετ' ἐναγωνίους ἐρεύνας δὲν εὔρον εἰμὴ λιπό-
» σαρκά τινα κόκκαλα πικρὰ ἐκ τῆς στάκτης, εἰς
» ἣν εἶχον κυλισθῆ. Τότε πρῶτον κατενόησα σα-
» φῶς πόσον ὁρεπτικὴ τροφή εἶναι τὸ ὀπτὸν κρέας
» καὶ ὅτι ἡ σάκχαρις εἶναι γλυκεῖα. Ὁ σύντροφός
» μου ἀπ' ἐναντίας ἀνέσκαπτεν ἀνὰ ἕνα τοὺς σω-
» ροὺς μετὰ τέχνης καὶ ἀταραξίας θαυμαστῆς,
» τόσον ὀλίγα ὅμως εὕρισκον ἐν ἐκάστῳ ὥστε πρὸς
» συλλογὴν μετριωτάτου δαίπνου ἠναγκάσθη νὰ
» τρέχη ὅλην τὴν νύκτα. Ἐν τούτοις ἡ βροχὴ
» ἐξηκολούθει ποτίζουσα τὴν βράχιν μου ἀπὸ δέκα
» ἡδὴ ὥρων, τὸ σκότος νύξανε, ὁ χεῖμαρρος ὠγ-
» κούτο καὶ ἐβυθιζόμεθα εἰς τὴν λάσπην μέχρι
» τῆς κοιλίας· ὅτε δὲ τέλος πάντων ἀνέτειλεν ἡ
» ἡμέρα ὁ παιδαγωγὸς ἢ μᾶλλον ὁ σκυλαγωγὸς
» μου, βλέπων με τρέμοιτα ἐκ τοῦ ψύχους καὶ
» τοῦ καμάτου ἠρώτησε: «Μήπως ἐβαρύνθησ ἤδη
» τὸν ἐλεύθερον βίον;»

«Ναί,» ἀπεκρίθην στενάζων.

«Θέλεις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τοῦ αὐθέντου
» σου;»

«Μάλιστα, ἀλλὰ πῶς νὰ εὔρω τὴν οἰκίαν;»

«Ἀκολουθεῖ με, ἐπανέλαβεν ὁ σύντροφός
» μου. Ἐλπίζω ὅτι τὸ μάθημα θέλει σὲ χρησι-
» μεύσει. Ὅτε σὲ εἶδον ἐξερχόμενον χθὲς τὸ πρῶτ'
» ἀμέσως ἐνόησα ὅτι χαϊδευόμενον ζῶον ὅπως ἐ-
» φαίνεσο, ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐκτιμῆσ τὴν ἀ-
» γρίαν ποίησιν τοῦ ἐλευθέρου βίου. Ἀκολουθεῖ
» με λοιπὸν, νὰ σοὶ δείξω τὴν οἰκίαν σου.»

Ὁ καλὸς μανδρόσκυλος ἔλεγε ταῦτα μετ' ἄ-
» κρας ἀπλοϊκότητος, ὅτε δ' ἐφθάσαμεν πρὸ τῆς
» οἰκίας μὲ ἀπεχαιρέτησεν ἄνευ τῆς ἐλαχίστης
» συγκινήσεως. «Ὅχι, τῷ εἶπον ἐγὼ, δὲν θέλω
» νὰ σε ἀφήσω. Εἴσελθε καὶ μείνε μετ' ἐμοῦ, κοι-
» μώμενος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στρώματος καὶ συν-
» τρώγων εἰς τὸ αὐτὸ πινάκιον. Ὁ αὐθέντης μου
» εἶναι καλὸς ἄνθρωπος καὶ»

Ταῦτα ἀκούσας μὲ διέκοψεν ἀποτόμως λέγων·
» «Σιώπα, εἶσαι ἀκόμη παιδίον. Ἄν εἰσηρχό-

» μὴν ὁ κύριός σου ἤθελε μὲ διώξει διὰ λακτι-
» σμάτων, καὶ δικαίως. Τί θέλεις νὰ κάμη γέ-
» ροντα τυχοδιώκτην, ὅστις ἐσκόρπισε τὰς τρίγας
» τοῦ εἰς ὅλους τοὺς λάκκους τῶν Παρισίων;
» Ἄλλ' οὔτε ἐγὼ θέλω. Ἐγεννήθην εἰς τὸν δρό-
» μον, ἐκεῖ ἔζησα καὶ ἐκεῖ θ' ἀποθάνω. Τετέλε-
» σται.» Μετὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν ἔτρεξεν εἰς
» τὴν παρακειμένην πλατεῖαν καὶ ἠπλώθη ὑπὸ
» τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

Ὅτε δὲ εἰσῆλθον ἐγὼ εἰς τὴν οἰκίαν ὁ μα-
» καρίτης θεῖός σου ἔλαβε μαστίγιον καὶ μοὶ ἔ-
» δωσε μάθημα, τοῦ ὁποίου μόλις ἠσθάνθην τὸν
» πόνον, διότι ἐνῶ μὲ ἔδαιρεν ἀνελογιζόμενην ὅτι
» μετ' ὀλίγον ἤθελον φάγει κρέας καὶ σάκχαριν
» καὶ ἔπειτα ἤθελον κοιμηθῆ ἐπὶ μαλακῆς κλίνης.
» Ἐκτοτε αἱ ἰδέαι μου ὑπέστησαν ριζικὴν μετα-
»βολὴν καὶ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας ἐνόμισα πάν-
» τοτε νὰ μένω ἐντὸς τῶν τεσσάρων τοίχων θερ-
» μοῦ δωματίου, νὰ τρώγω ἐνίοτε ζύλον, ἀλλὰ
» κρέας καὶ ζάχαριν καθ' ἡμέραν.

E. P.

Ο ΓΑΡΙΒΑΛΔΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΝΙΟΝ.

Ἀποσπῶμεν τὸ ἐπόμενον συγκινητικώτατον
» ἀνέκδοτον ἐκ τῆς ἀρτίως ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ ἰ-
» ταλοῦ στρατηγοῦ Βορδόνε βιογραφίας τοῦ Γα-
» ριβάλδου.

«Ἐσπέραν τινὰ τοῦ 1861 ἐν ᾧ διεσκέδαζεν ὁ
» Γαριβάλδης παίζων τὴν σφαῖραν ἐν τῇ πρὸ τῆς
» οἰκίας του μικρᾶ πλατεῖα μετὰ τινῶν φίλων του
» στρατιωτικῶν, εἶδεν ἐπανερχόμενον τὸν ποιμένα
» τοῦ μετὰ τῶν προβάτων. Ὁ γηραιὸς στρατη-
» γὸς εἰξυρεν ὅλα τοῦ ποιμνίου του τὰ πρόβατα
» καὶ ἕκαστον αὐτῶν εἶχεν ὀνομάσει δι' ἰδίου ὀ-
» νόματος. Ἐν ᾧ λοιπὸν παρετήρει αὐτὰ εἰσερ-
» χόμενα εἰς τὴν στάνην, εἶδεν ὅτι μία τῶν ἀ-
» μνάδων εἶχε γεννησῆ, ἀλλὰ τὸν ἀμνὸν δὲν τον
» ἔβλεπεν ἀκολουθοῦντα τὴν μητέρα του· ὅθεν κα-
» λέσας τὸν ποιμένα τὸν ἠρώτησε τί συνέβη, ἐ-
» κείνος δ' ἀπεκρίθη ὅτι ὁ ἀμνὸς ἀπεπλανήθη, μά-
» την δὲ τὸν ἀνεζήτησε πολλὴν ὥραν, ἀλλὰ δὲν
» κατώρθωσε νὰ τον ἀνεύρη.

«— Ὡ, τὸ καυμένο τὸ ἀρνάκι, εἶπεν ὁ στρα-
» τηγός. Καὶ θὰ το φάγουν τὰ θηρία. Κύριοί μου,
» προσέθηκεν ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς φίλους του,
» ἂς ἀνάψωμεν ἐν σιγάρων καὶ ἂς τρέξωμεν νὰ το
» ἀναζητήσωμεν· τόσοι ἄνθρωποι βεβαίως θὰ το
» ἀνεύρωμεν.

Ἡ νύξ ἐπλησίαζε καὶ τοιοῦτος περίπατος
» μεταξὺ τοῦ σωροῦ τῶν ἀμόρφων γραμνικῶν ὄγ-
» κων τῶν ἄνευ τινὸς ἀτραποῦ, ἐξ ὧν σύγκειται
» ἡ νῆσος Καπρέρα, θὰ ἦτο πρᾶγμα κινδυνώδες
» εἰάν ἐπορεύοντο ἄνευ φώτων. Καὶ ἰδοὺ λοιπὸν οἱ
» πάλαι ἀξιωματικοὶ οἱ ἀνδραγαθήσαντες ἐν Ῥιο-
» γράντῳ, Μοντεβιδέῳ, Ῥώμῃ, Βαρῆζῃ, Καλατα-
» φίμῃ καὶ Βολτοῦρνῳ ἀκολουθοῦντες τὸν στρατη-
» γὸν τῶν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ ἀπολεσθέντος ἀρνίου.
» Μάτην ἀνεζήτησαν πολλὴν ὥραν, μάτην δ